

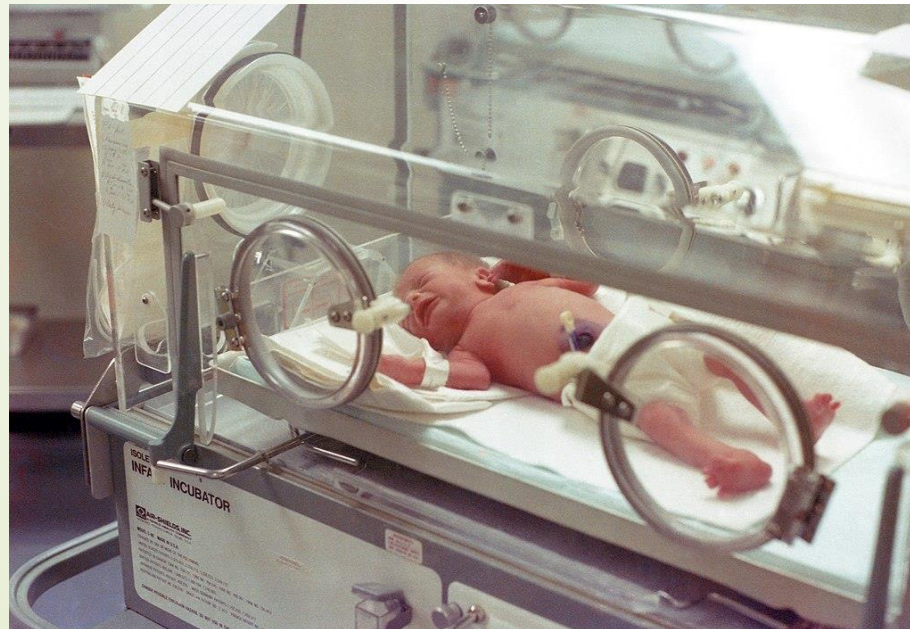
Gazdasági egyenlőtlenségek

A társadalomföldrajz aktuális kérdései

Dr. Pecsmány Péter – tudományos munkatárs
ecopeter@uni-miskolc.hu

Hová születik az ember?

➤ Csecsemőhalálozási ráta
fejlett országokban: 2-3 ezrelék között

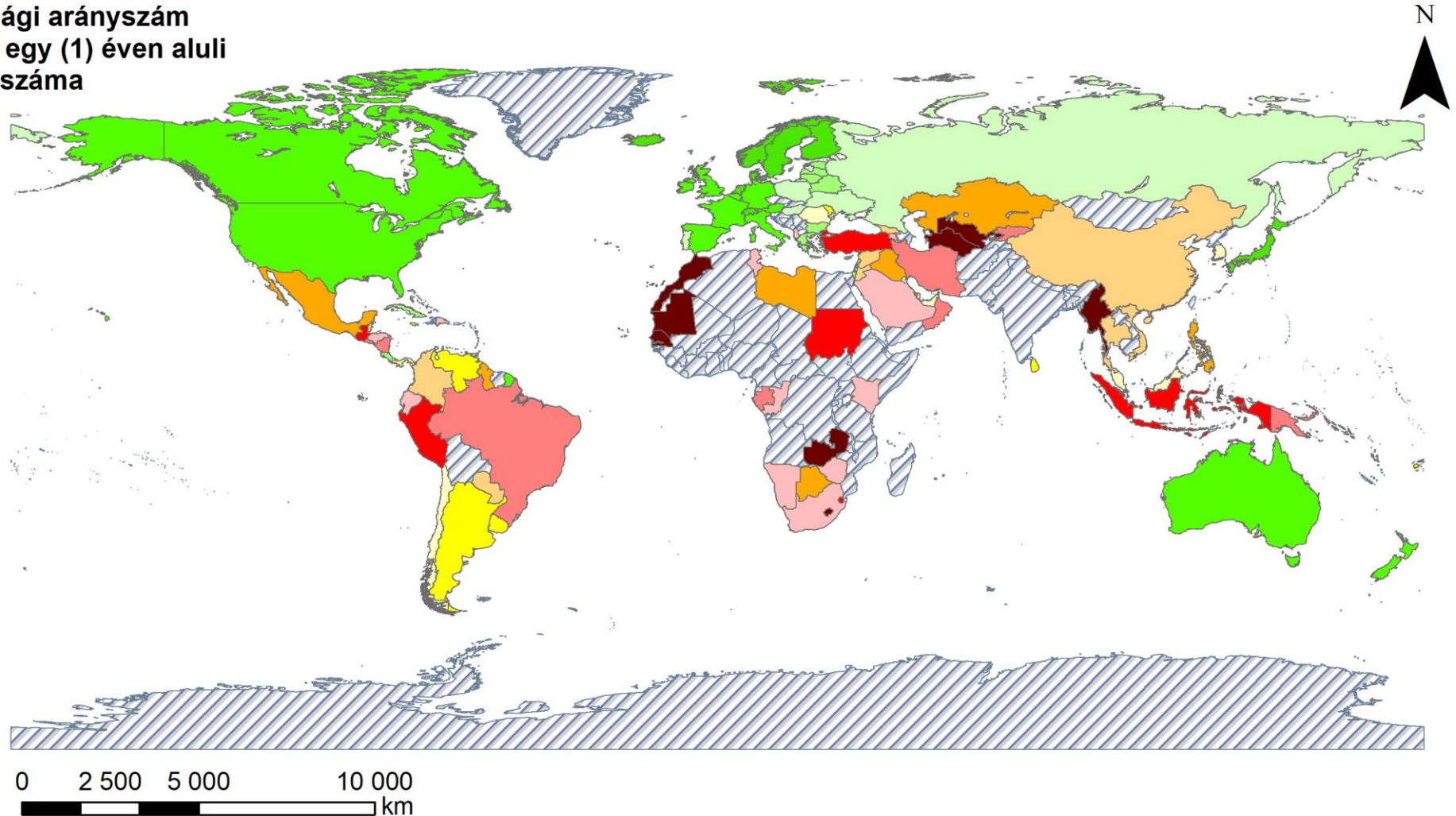
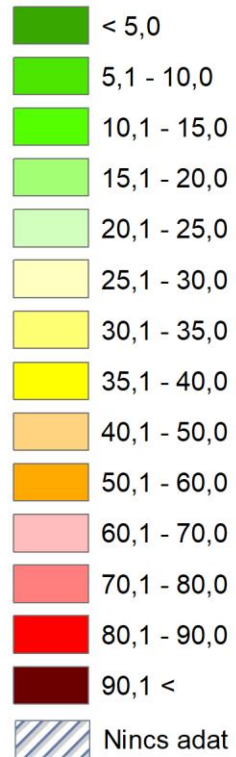

➤ Csecsemőhalálozási ráta
szegény fejlődő országokban: 100-120
ezrelék között

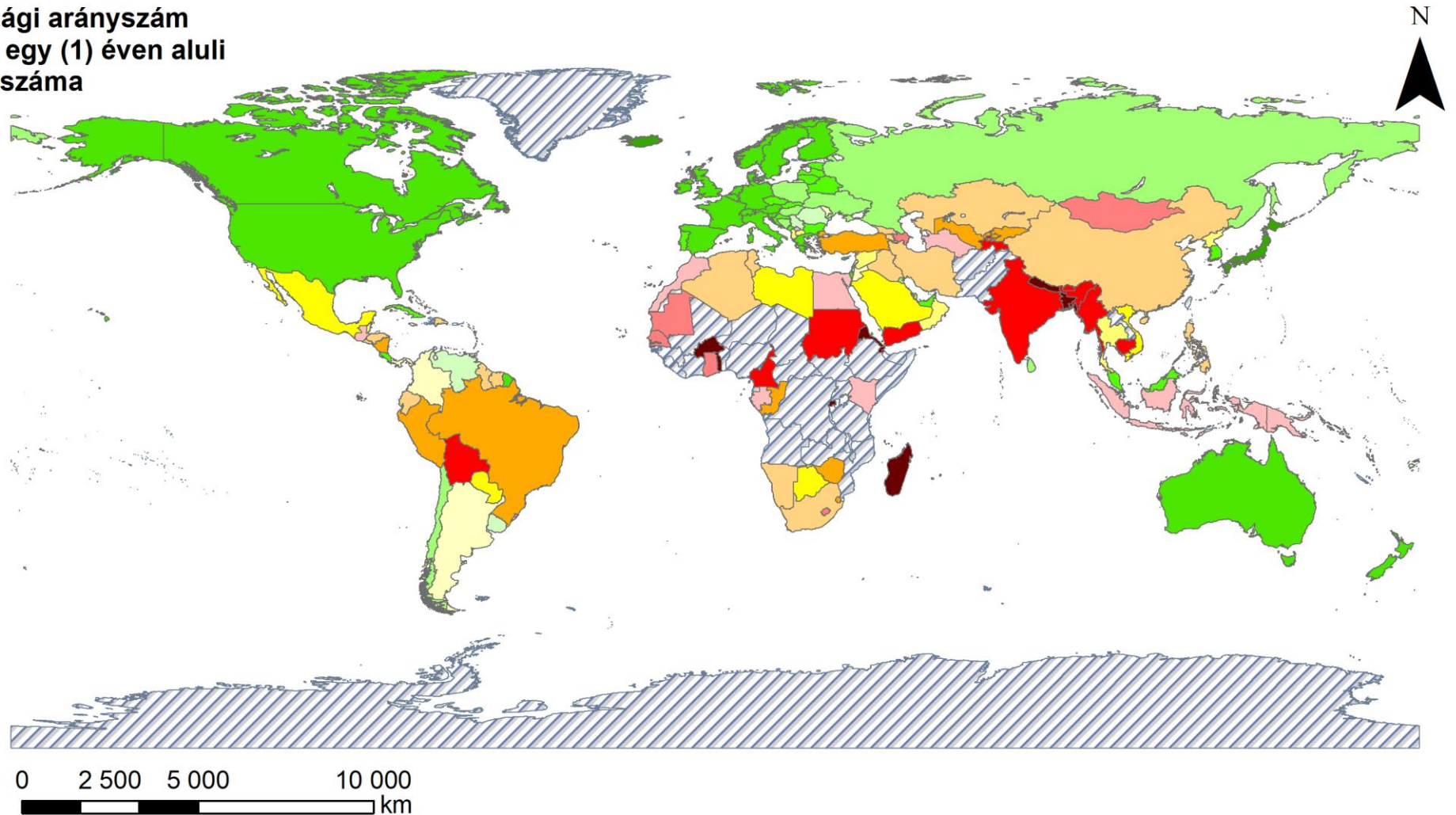
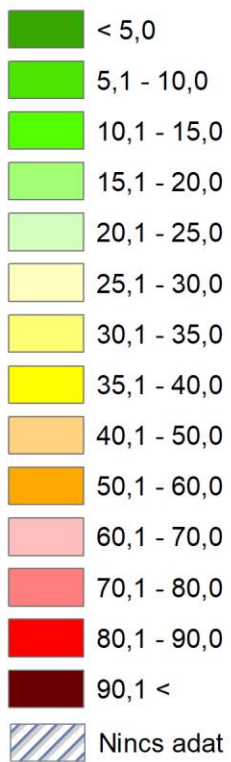
Csecsemőhalálázási ráta a Föld országaiban

Csecsemő halandósági arányszám
Ezer újszülöttre jutó egy (1) éven aluli
meghalt gyermekek száma
1980

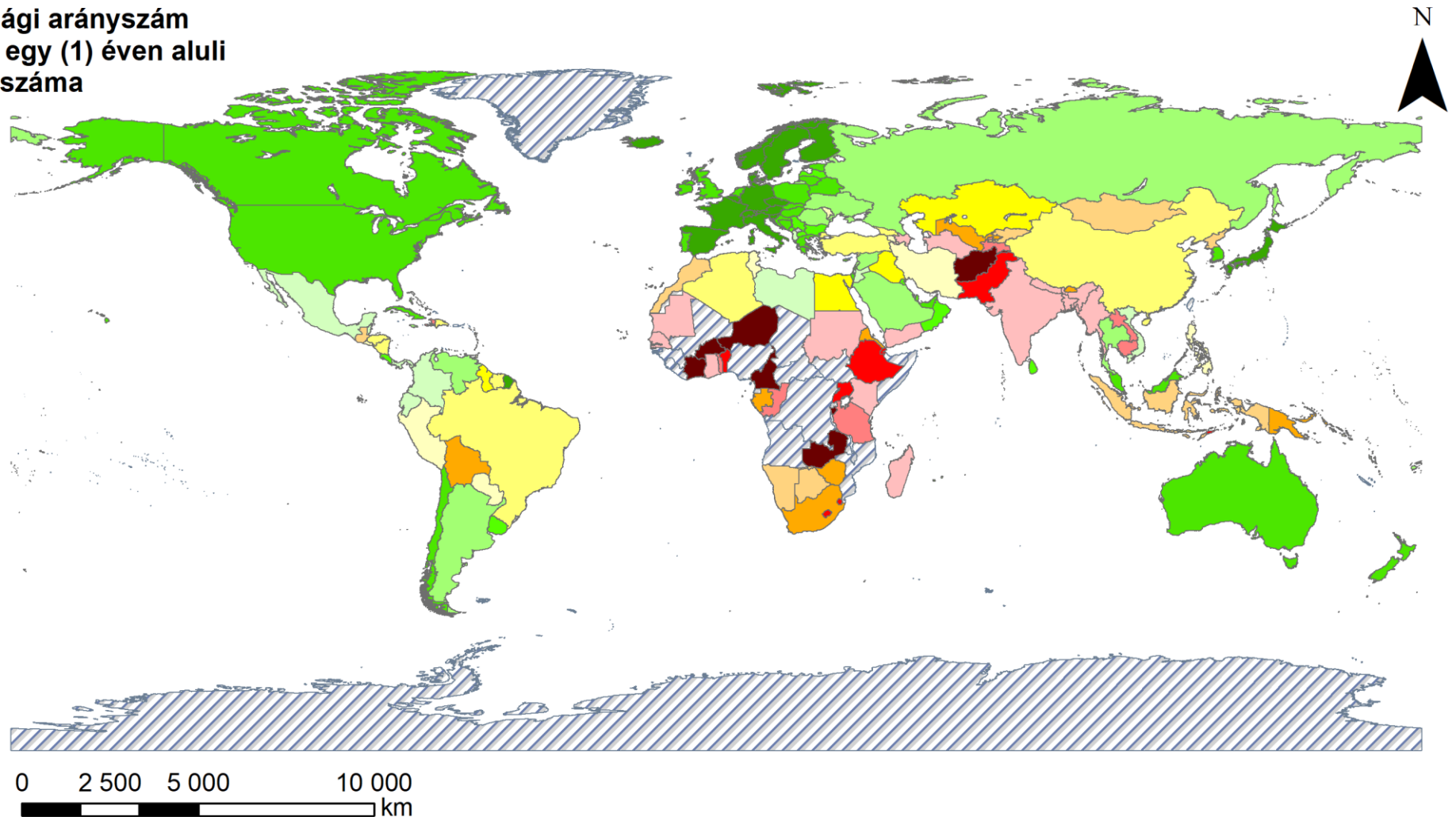
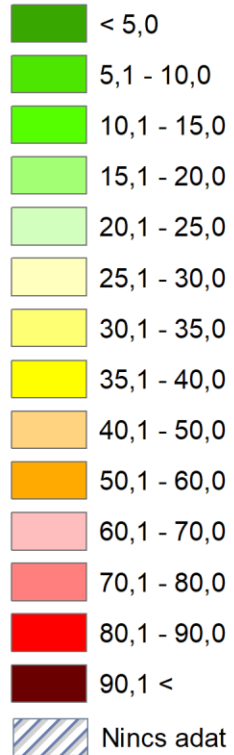
Csecsemőhalálázási ráta a Föld országaiban

Csecsemő halandósági arányszám
Ezer újszülöttre jutó egy (1) éven aluli
meghalt gyermekek száma
1990

Csecsemőhalálázási ráta a Föld országaiban

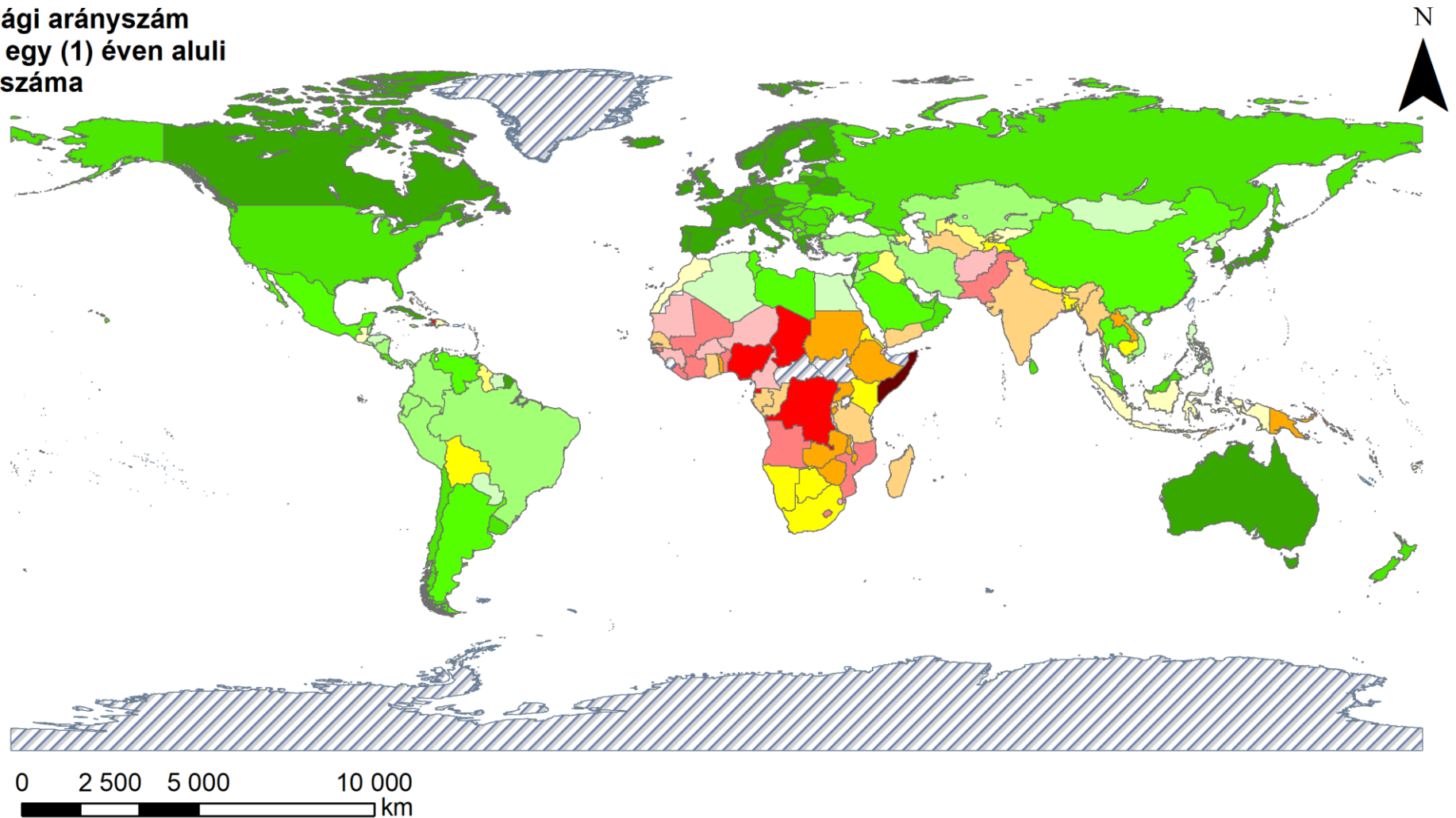
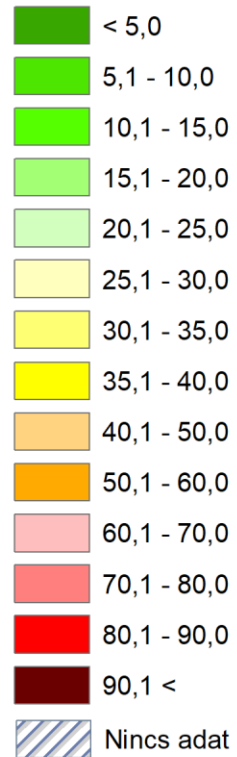
Csecsemő halandósági arányszám
Ezer újszülöttre jutó egy (1) éven aluli
meghalt gyermekek száma
2000

Csecsemőhalálázási ráta a Föld országaiban

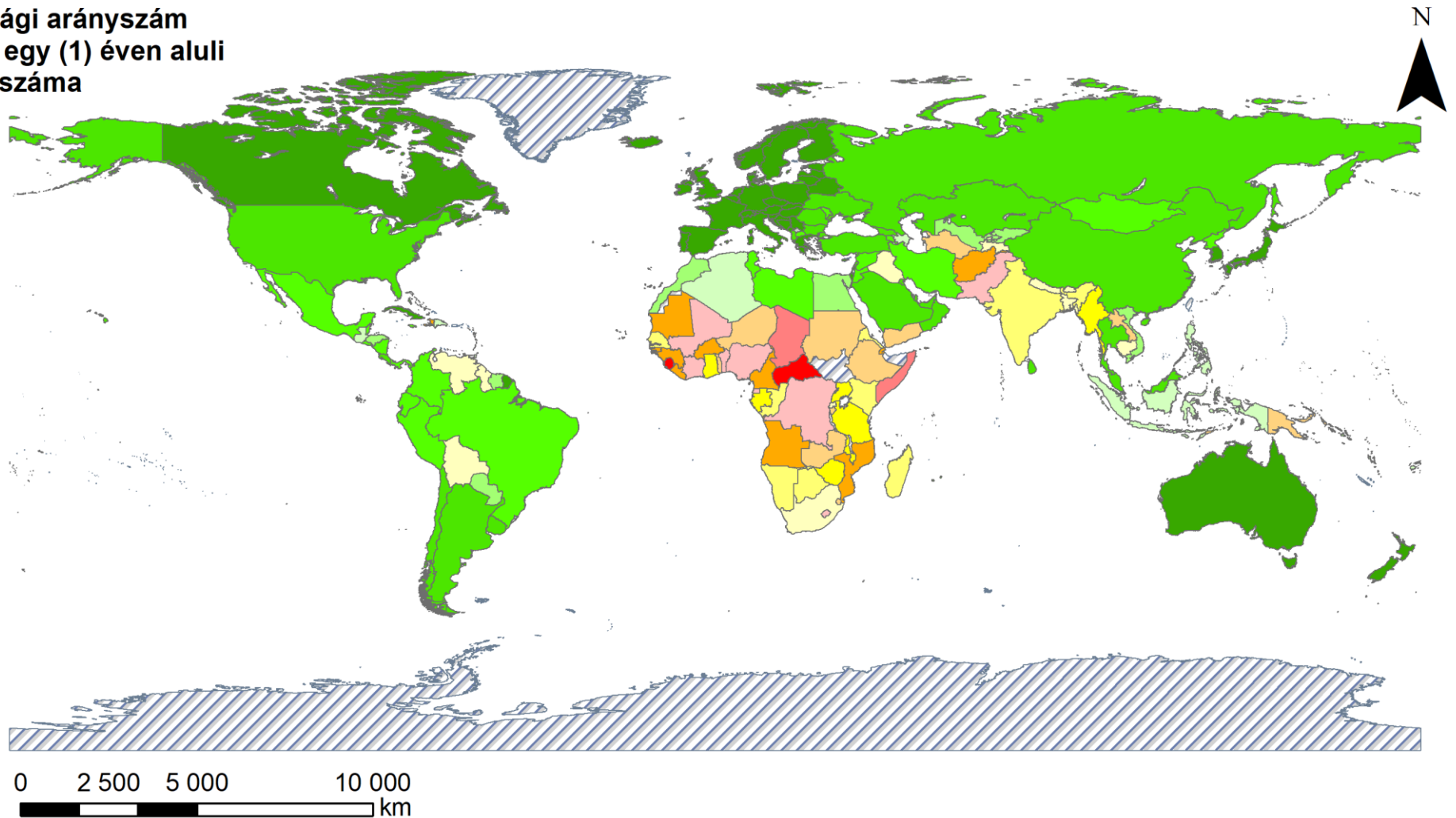
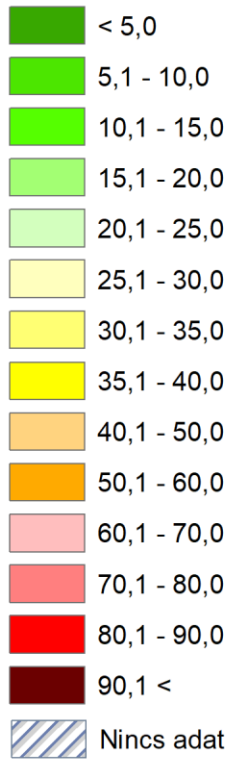
Csecsemő halandósági arányszám
Ezer újszülöttre jutó egy (1) éven aluli
meghalt gyermekek száma

2010

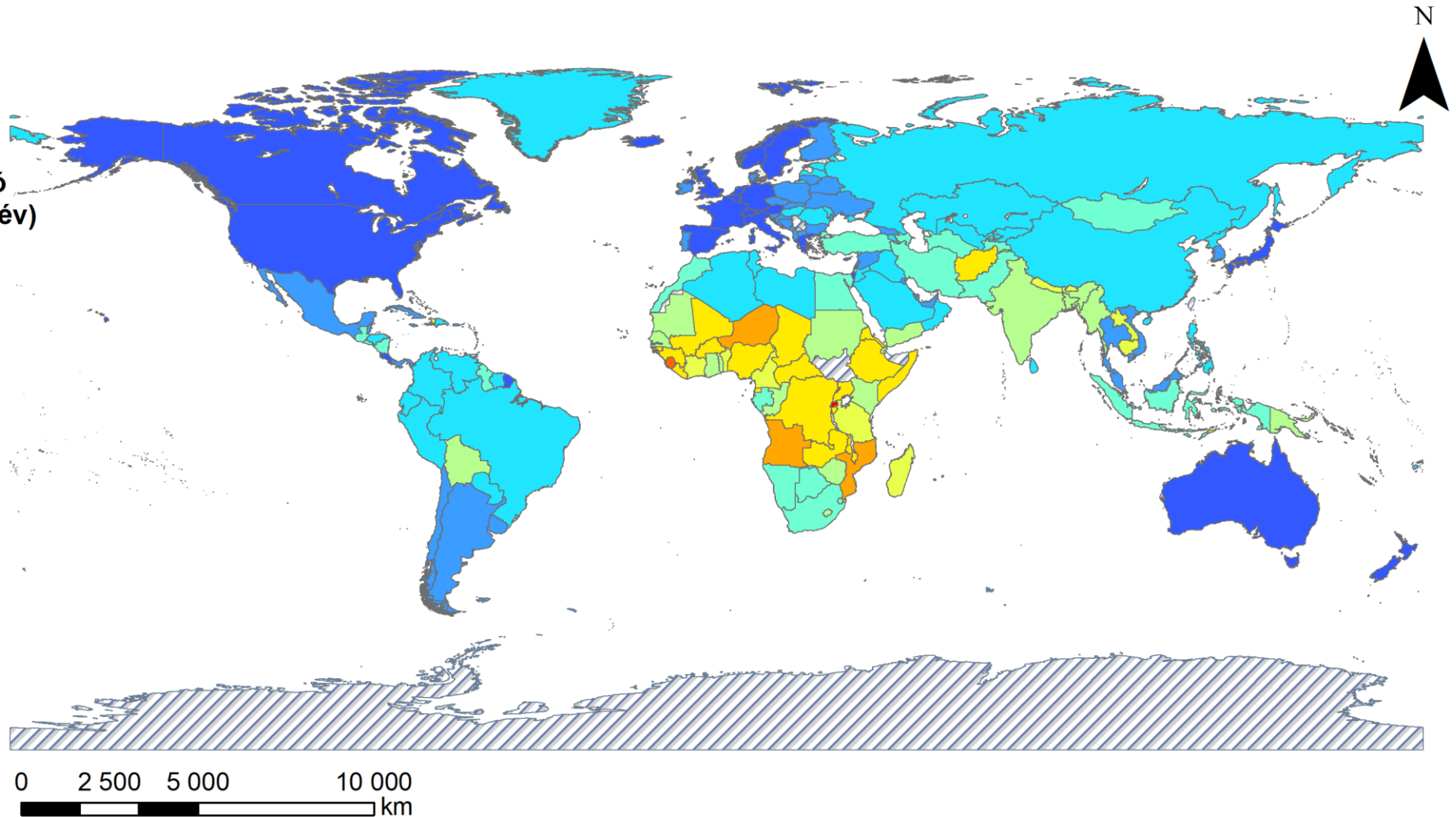
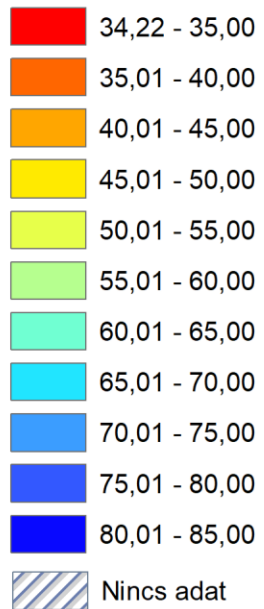
Csecsemőhalálázási ráta a Föld országaiban

Csecsemő halandósági arányszám
Ezer újszülöttre jutó egy (1) éven aluli
meghalt gyermekek száma
2017

Születéskor várható élettartama Föld országaiba

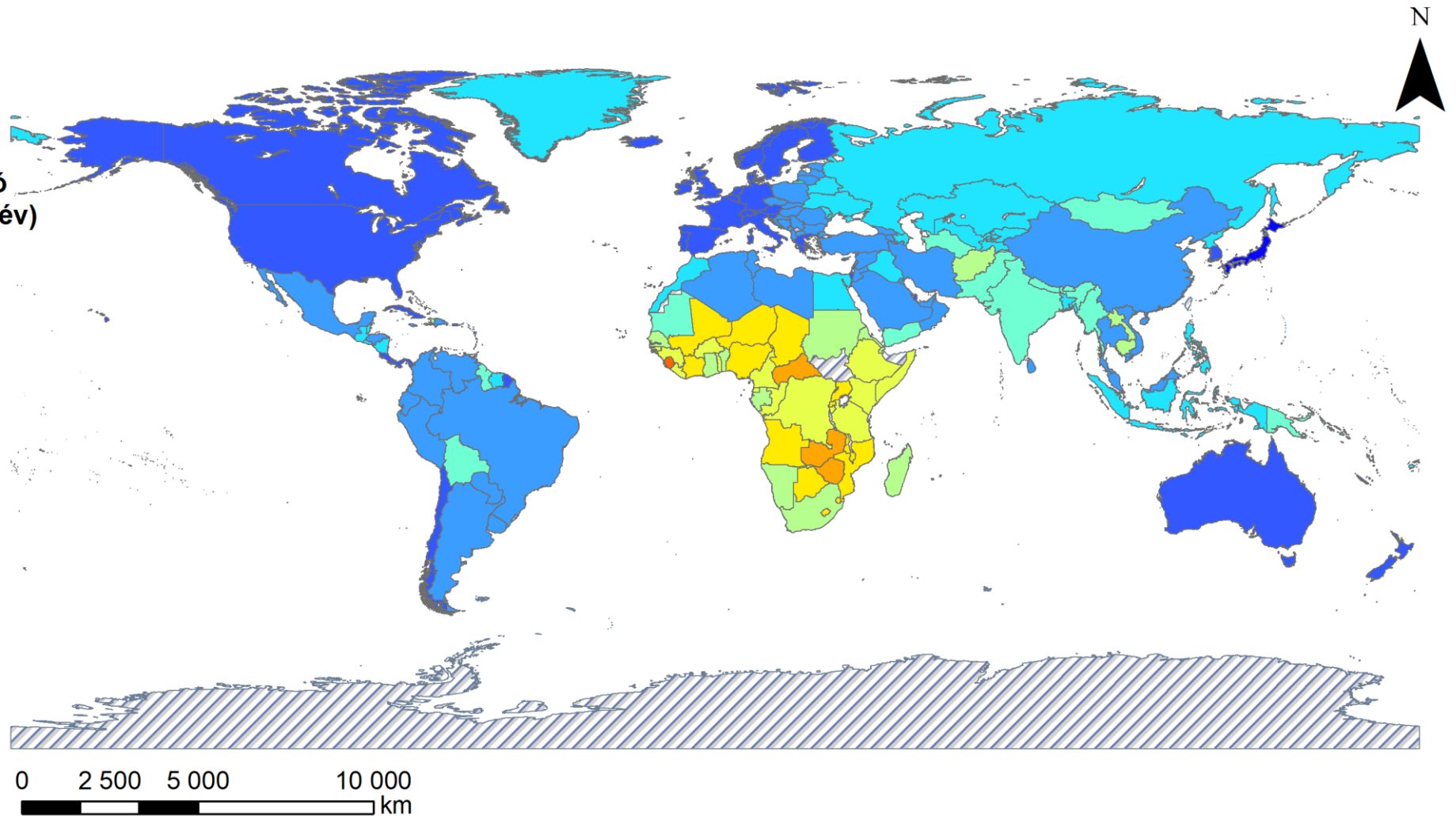
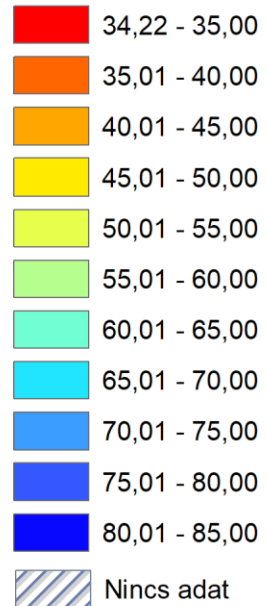
Születéskor várható
átlagos élettartam (év)
1990

Születéskor várható élettartama Föld országaiba

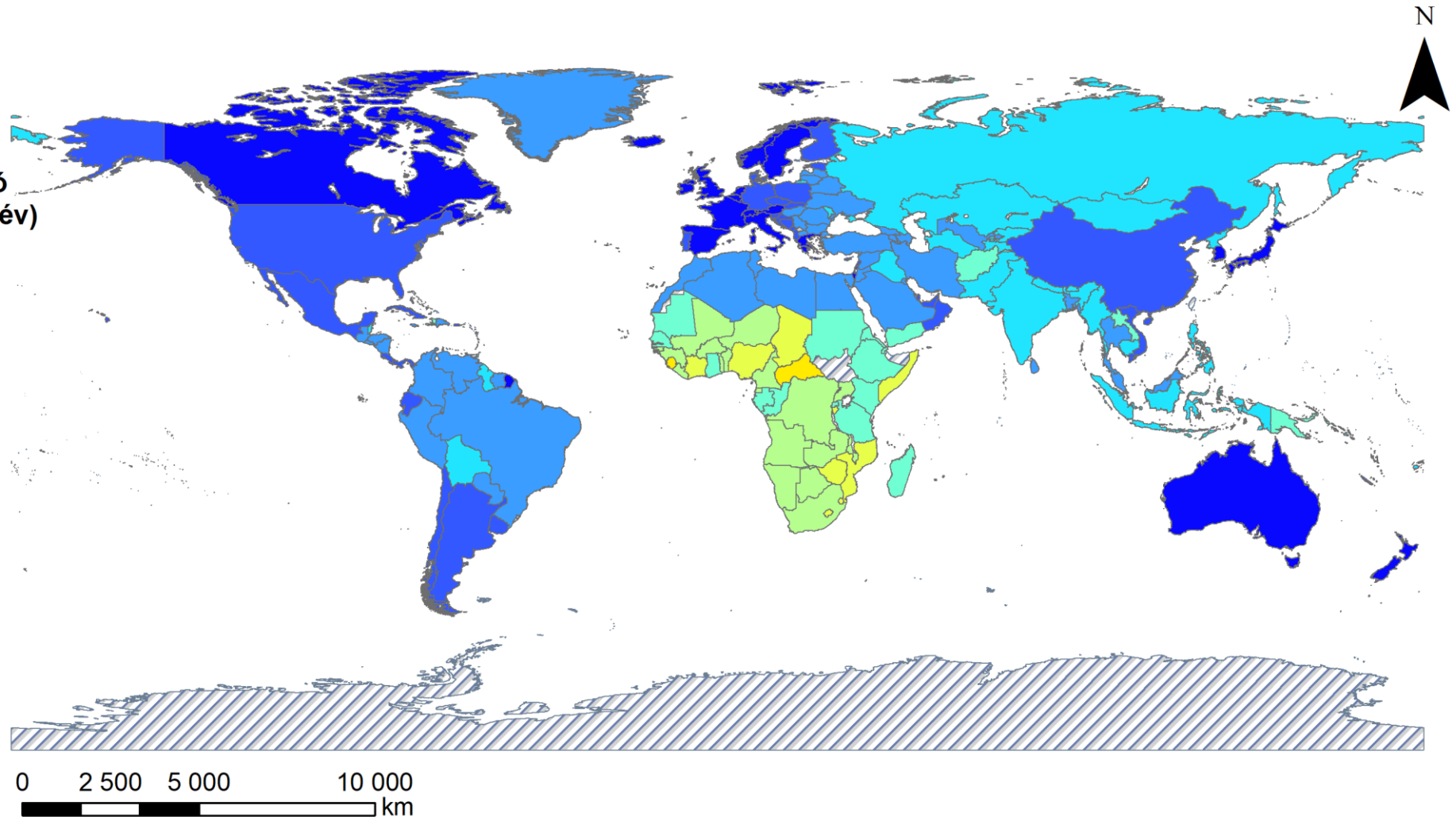
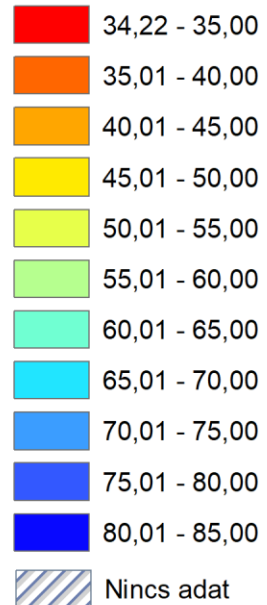
Születéskor várható
átlagos élettartam (év)

2000

Születéskor várható élettartama Föld országaiba

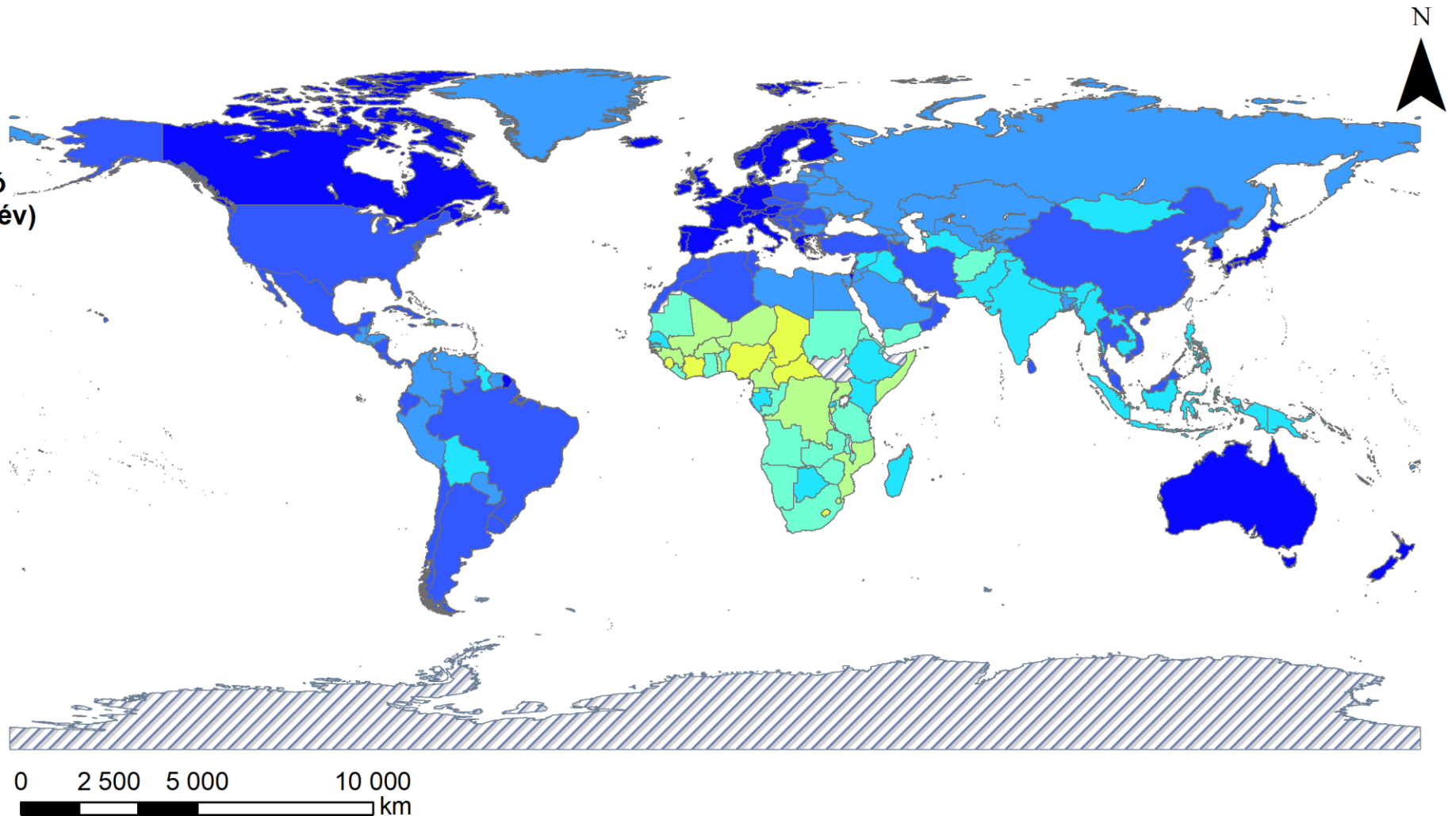
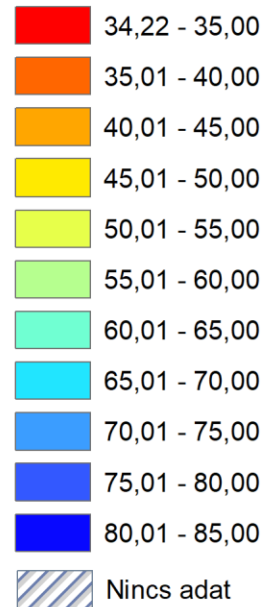
Születéskor várható
átlagos élettartam (év)
2010

Születéskor várható élettartama Föld országaiba

Születéskor várható
átlagos élettartam (év)

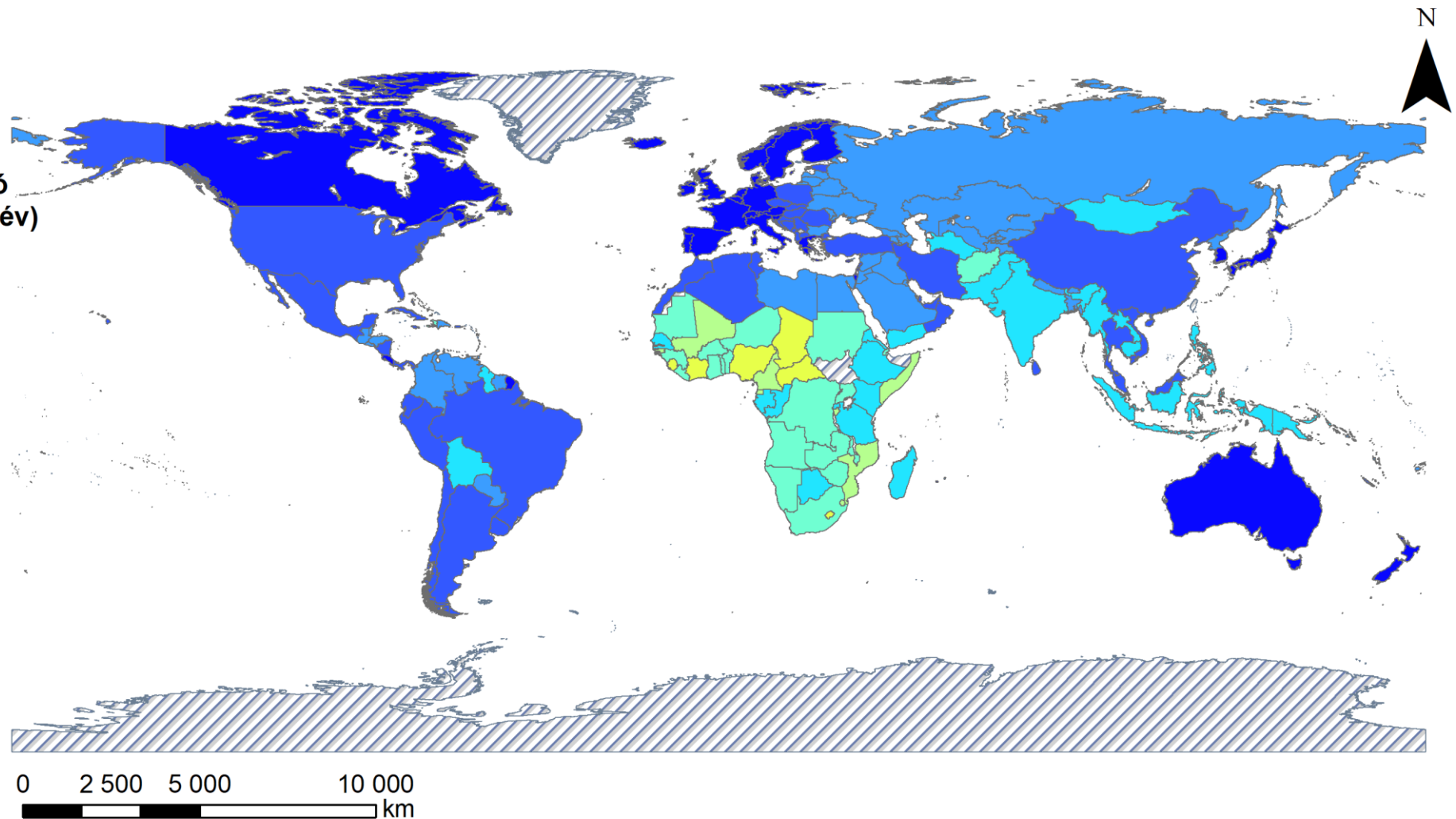
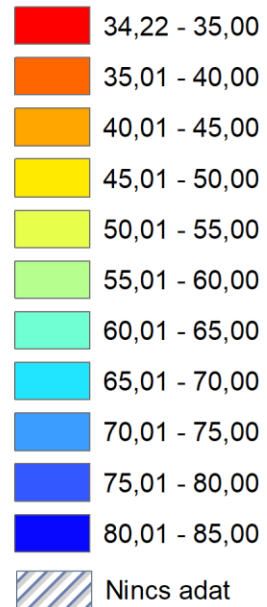
2015

Születéskor várható élettartama Föld országaiba

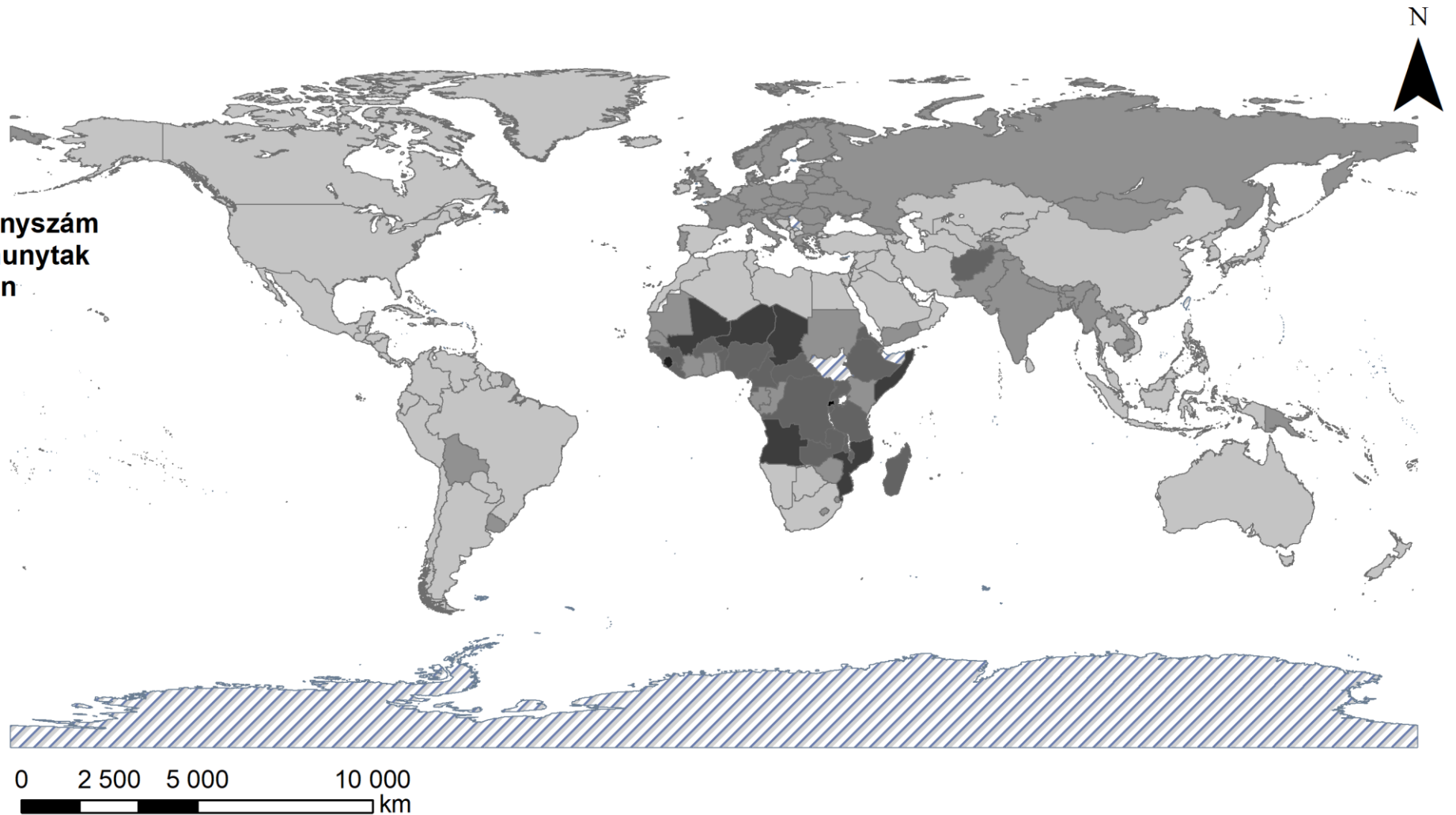
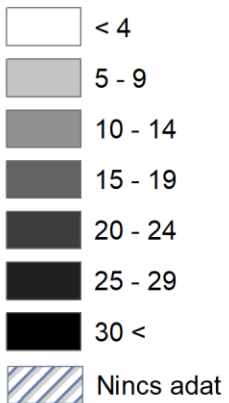
Születéskor várható
átlagos élettartam (év)

2017

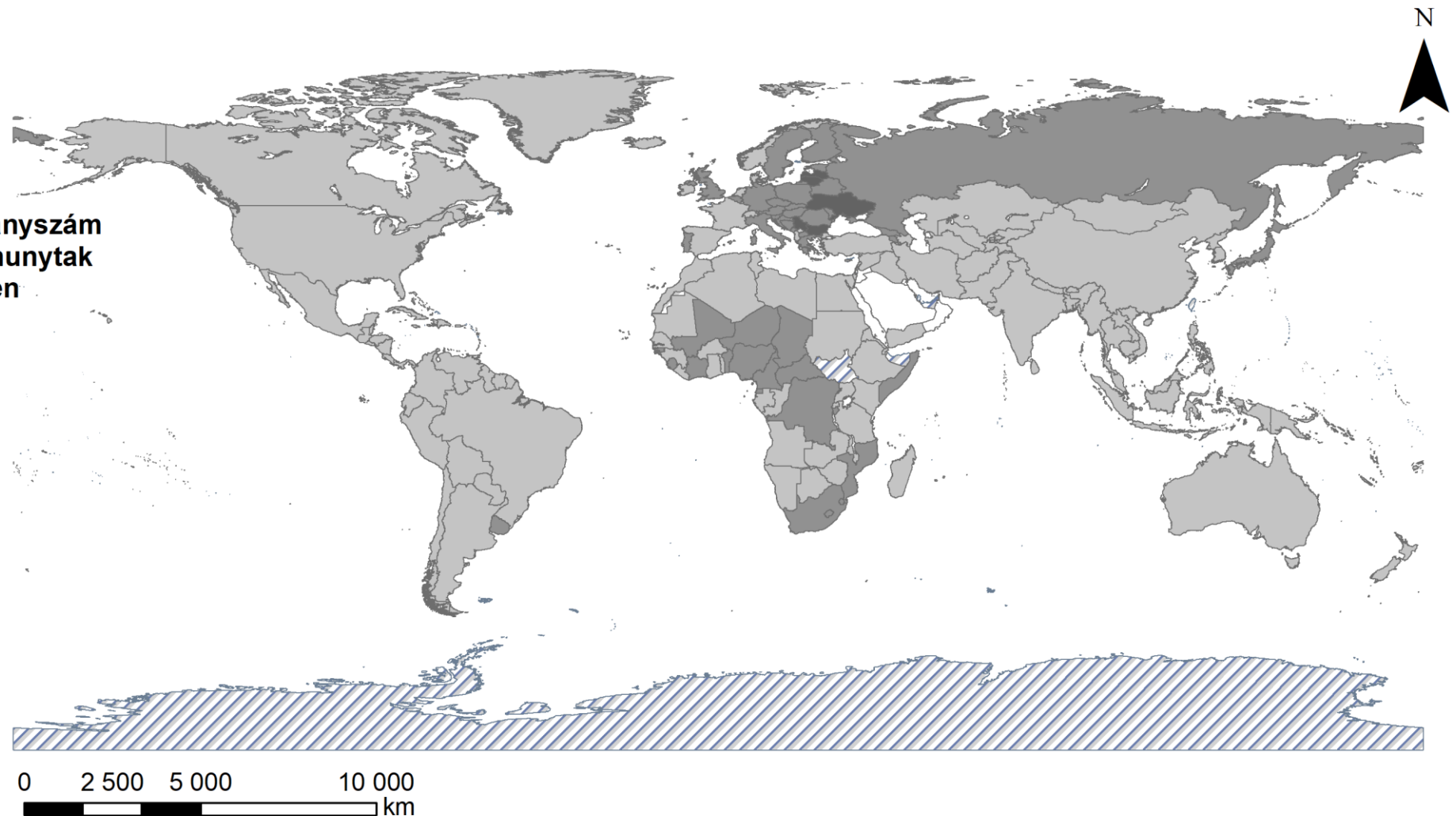
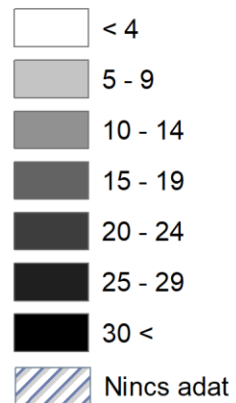
Nyers halálozási arányszám

Nyers halálozási arányszám
Ezer lakosra jutó elhunytak
száma az adott évben
1990

Nyers halálozási arányszám

Nyers halálozási arányszám
Ezer lakosra jutó elhunytak
száma az adott évben
2017

Az elit és szegény osztályok kialakulása

- Az emberiség történelme során az emberek többnyire szegények voltak
 - Ha az emberiség története éjfélkor kezdődött, akkor most éppen az első nap végén járunk. Éjfélről kezdve a hajnalon, délen és napnyugtán át vadászó gyűjtögetőkként éltünk szinte a nap végéig. Végül este 11:54 perckor áttértünk a mezőgazdaságra. (Jared Diamond)
- A mezőgazdaság az alultápláltságon, éhínségen és járványos megbetegedéseken kívül még egy átokkal sújtotta az emberiséget: az osztálytagozódással.”:
- elit + szegény réteg

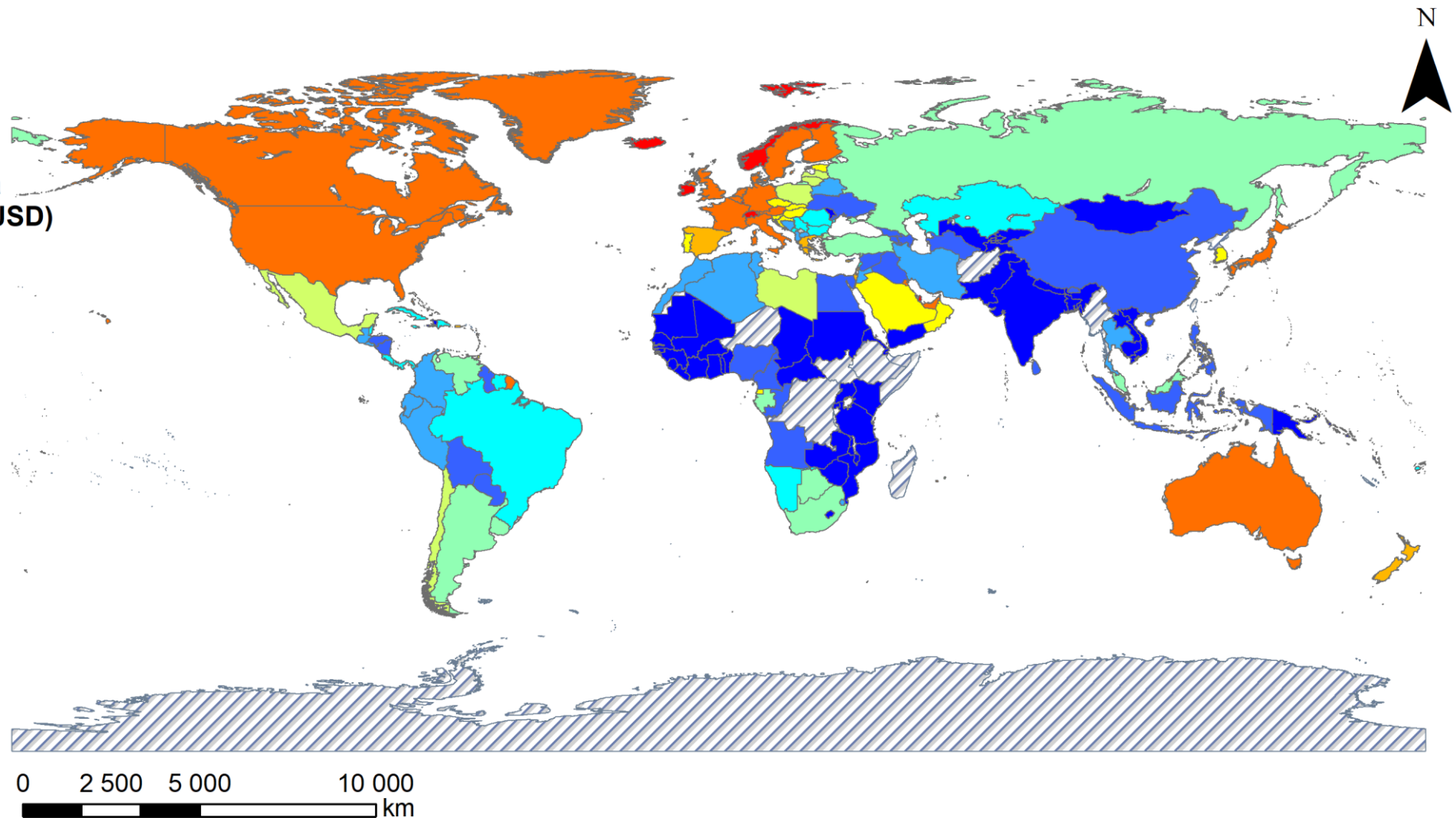
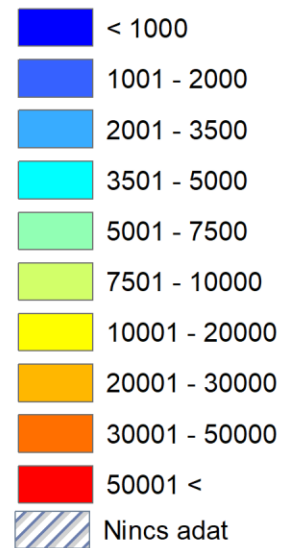
Gazdag és szegény országok

- Hogyan mérjük?
 - Bruttó Nemzeti Termék (GNP), Bruttó Hazai Termék (GDP)
 - Vásárlóerő paritás (PPP)
 - Munkanélküliségi ráta
 - Életminőség
 - **Objektív:** jó életfeltételek értenek, így a jövedelem, lakáskörülmények, a munkakörülmények, a családi és a szociális kapcsolatok, az egészség, a társadalmi és a politikai részvétel, stb... tartoznak ide
 - **Szubjektív:** az érintett saját közérzetét jelenti, ennek kognitív (értelmi) dimenziója: az elégedettség, affektív (érzelmi) dimenziója: az érzet (boldogságérzet)
- Lorenz-görbe

GDP

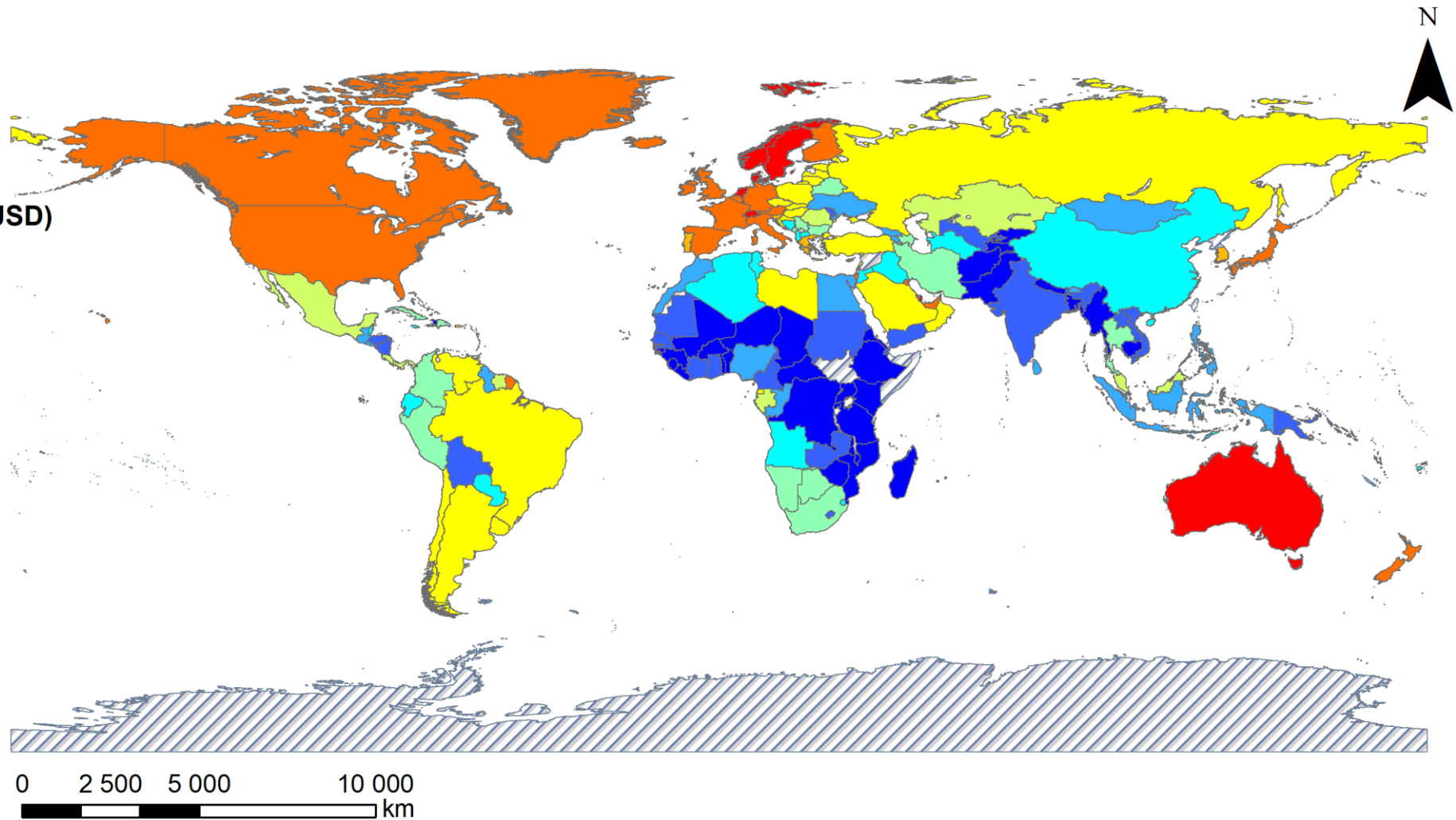
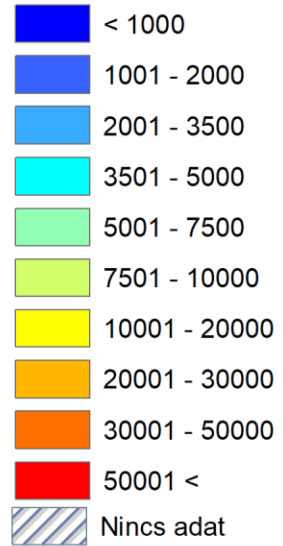
Egy főre jutó GDP a
Föld országában (USD)

2005

GDP

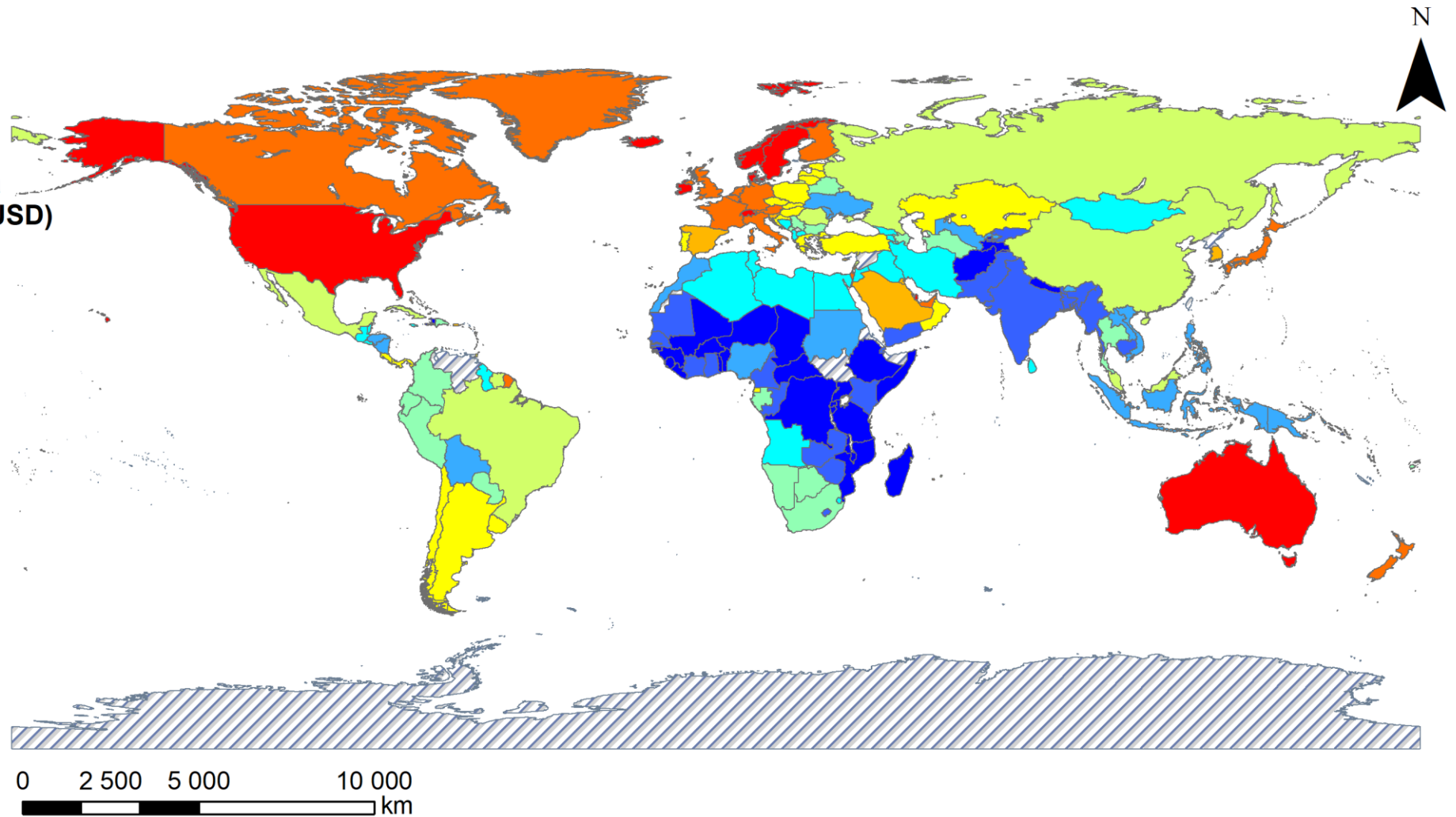
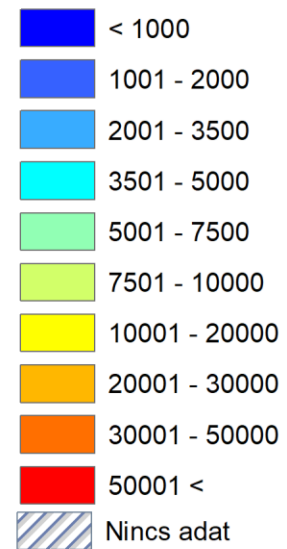
Egy főre jutó GDP a
Föld országaiban (USD)
2010

GDP

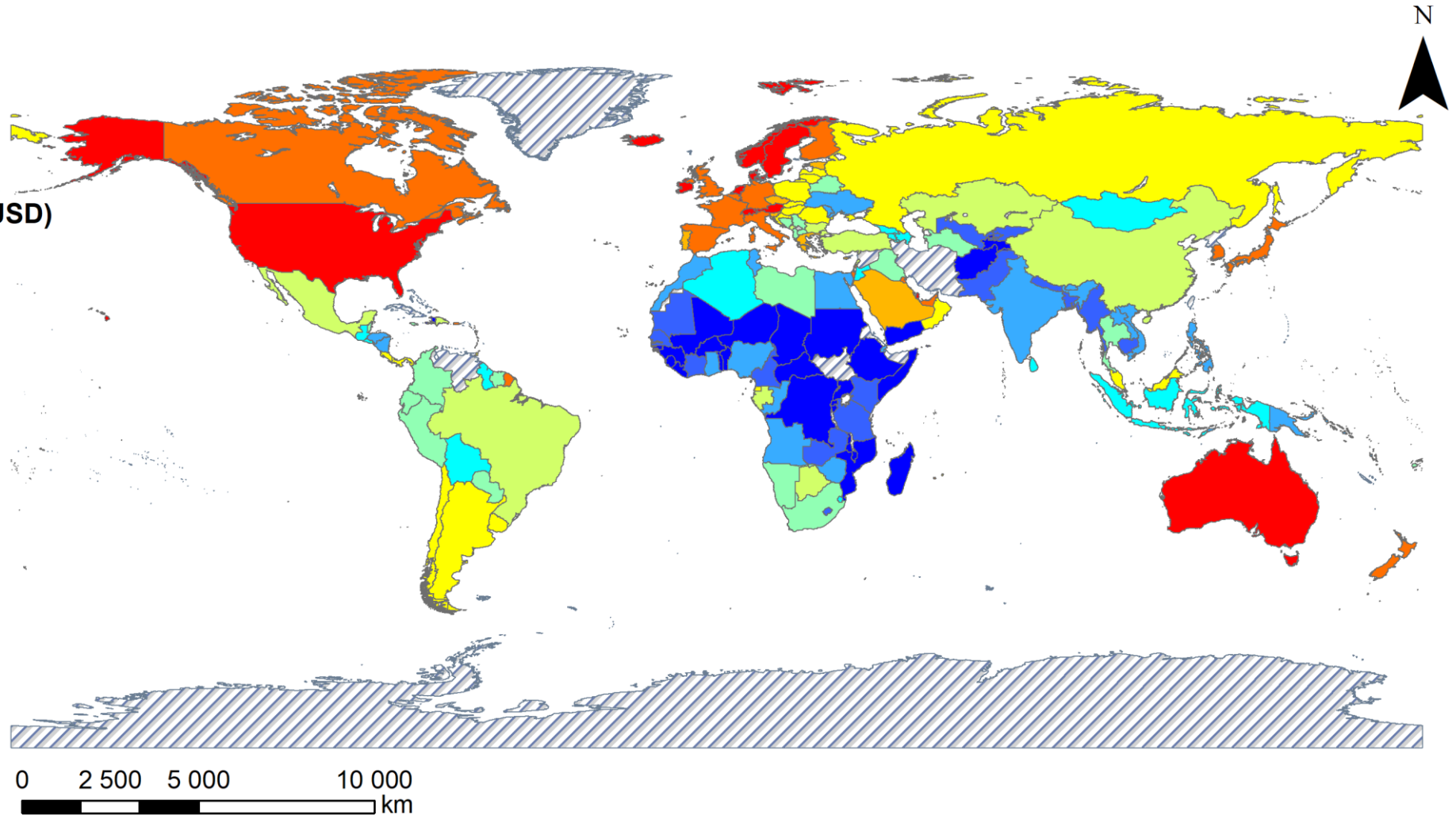
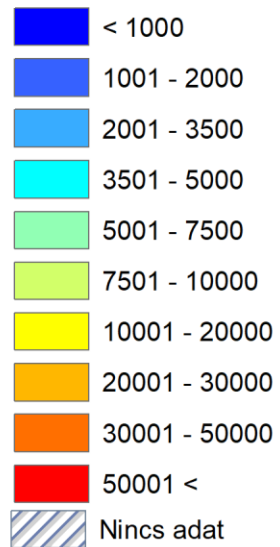
Egy főre jutó GDP a
Föld országaiban (USD)

2015

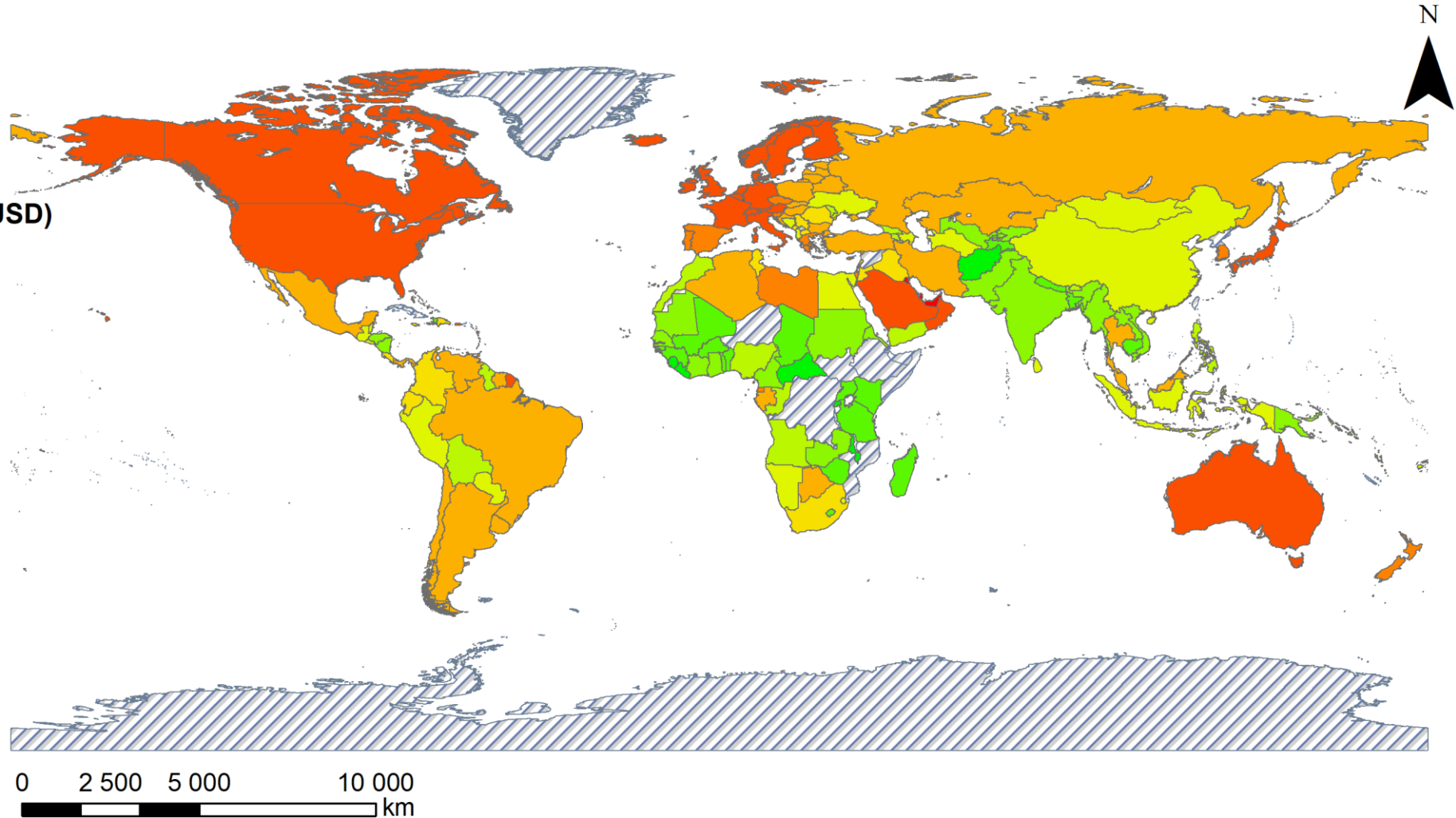
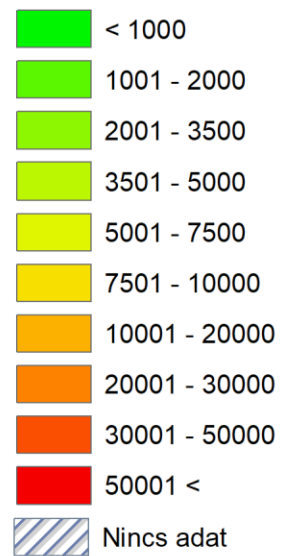
GDP

Egy főre jutó GDP a
Föld országaiban (USD)
2018

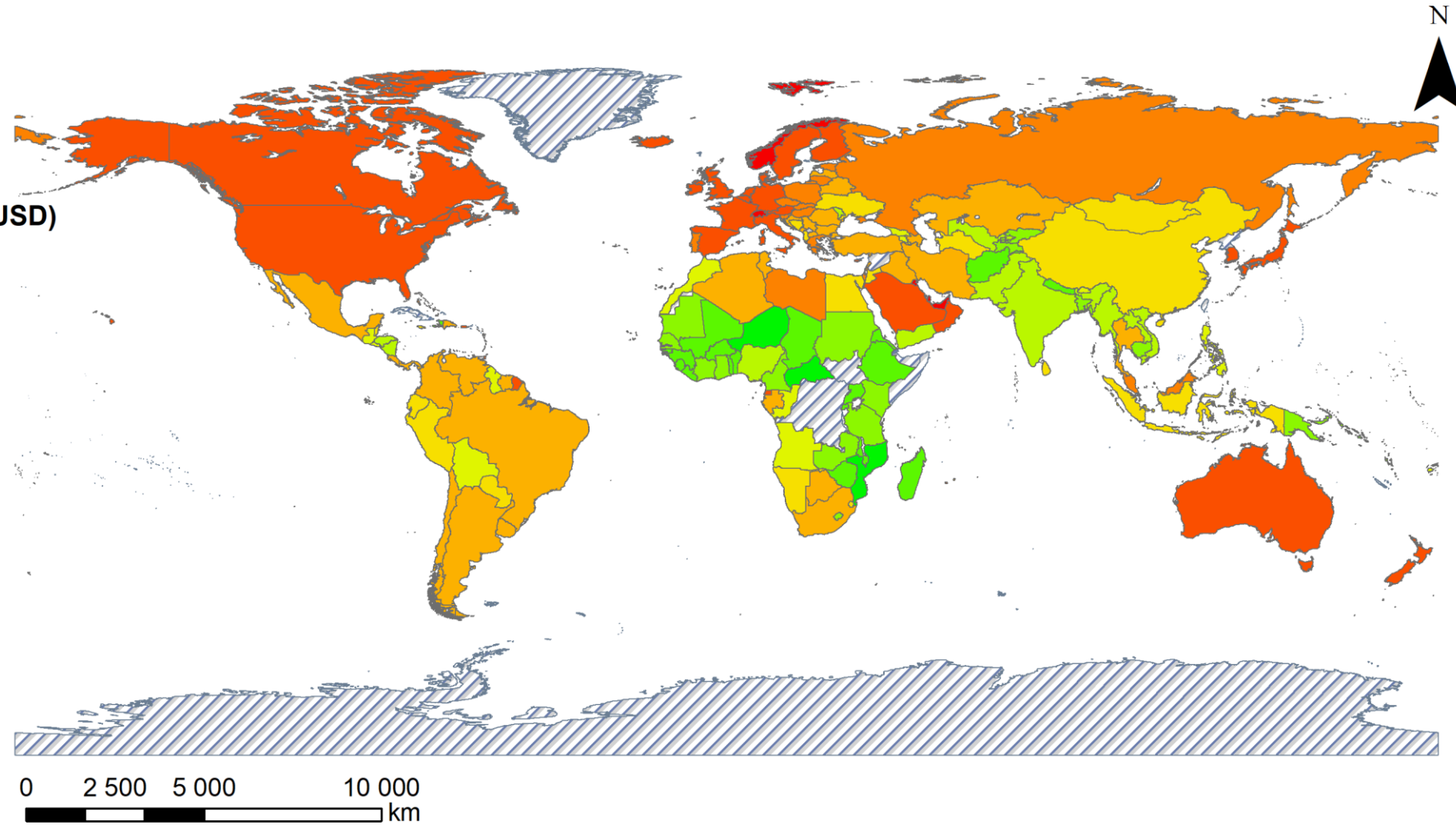
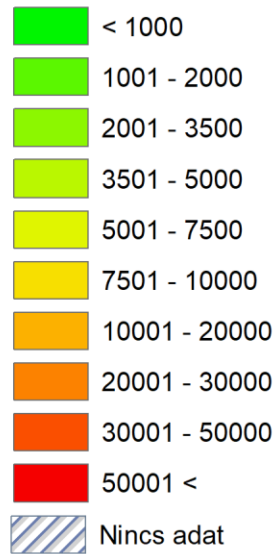
GNI

Egy főre jutó GNI a
Föld országaiban (USD)
2005

GNI

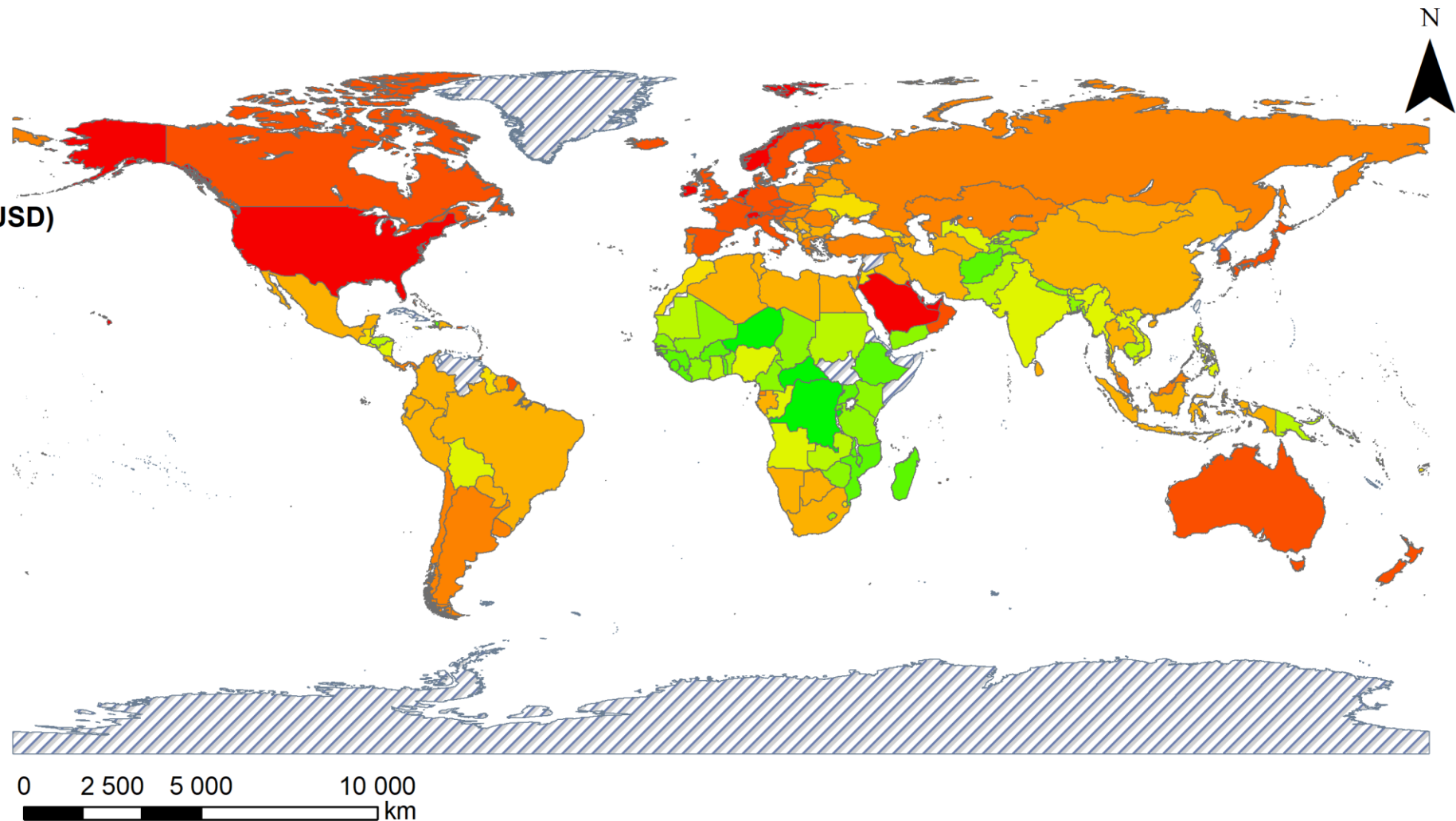
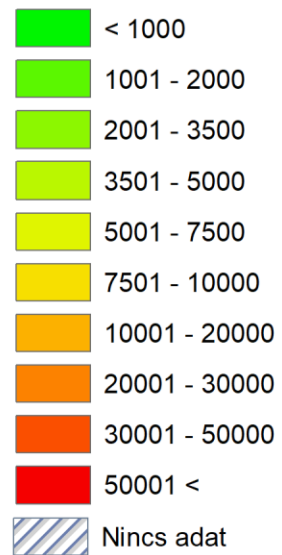
Egy főre jutó GNI a
Föld országában (USD)
2010

GNI

Egy főre jutó GNI a
Föld országában (USD)

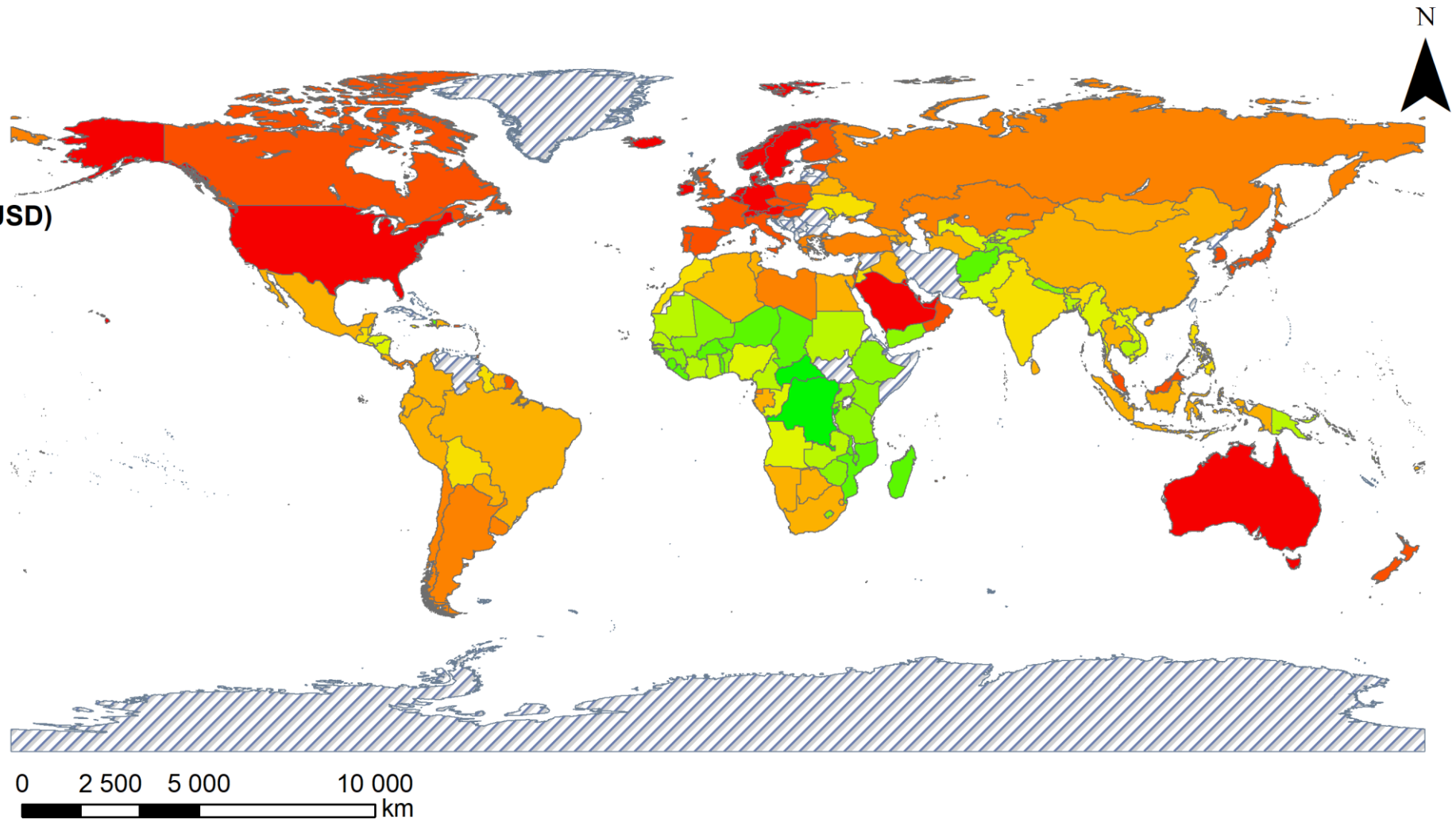
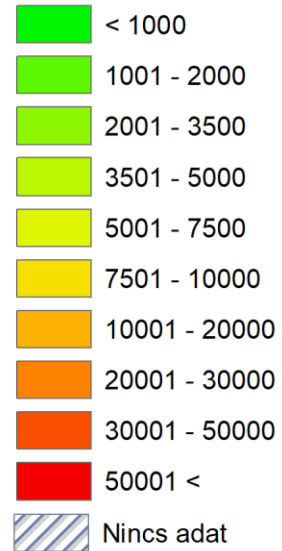
2015

GNI

Egy főre jutó GNI a
Föld országaiiban (USD)

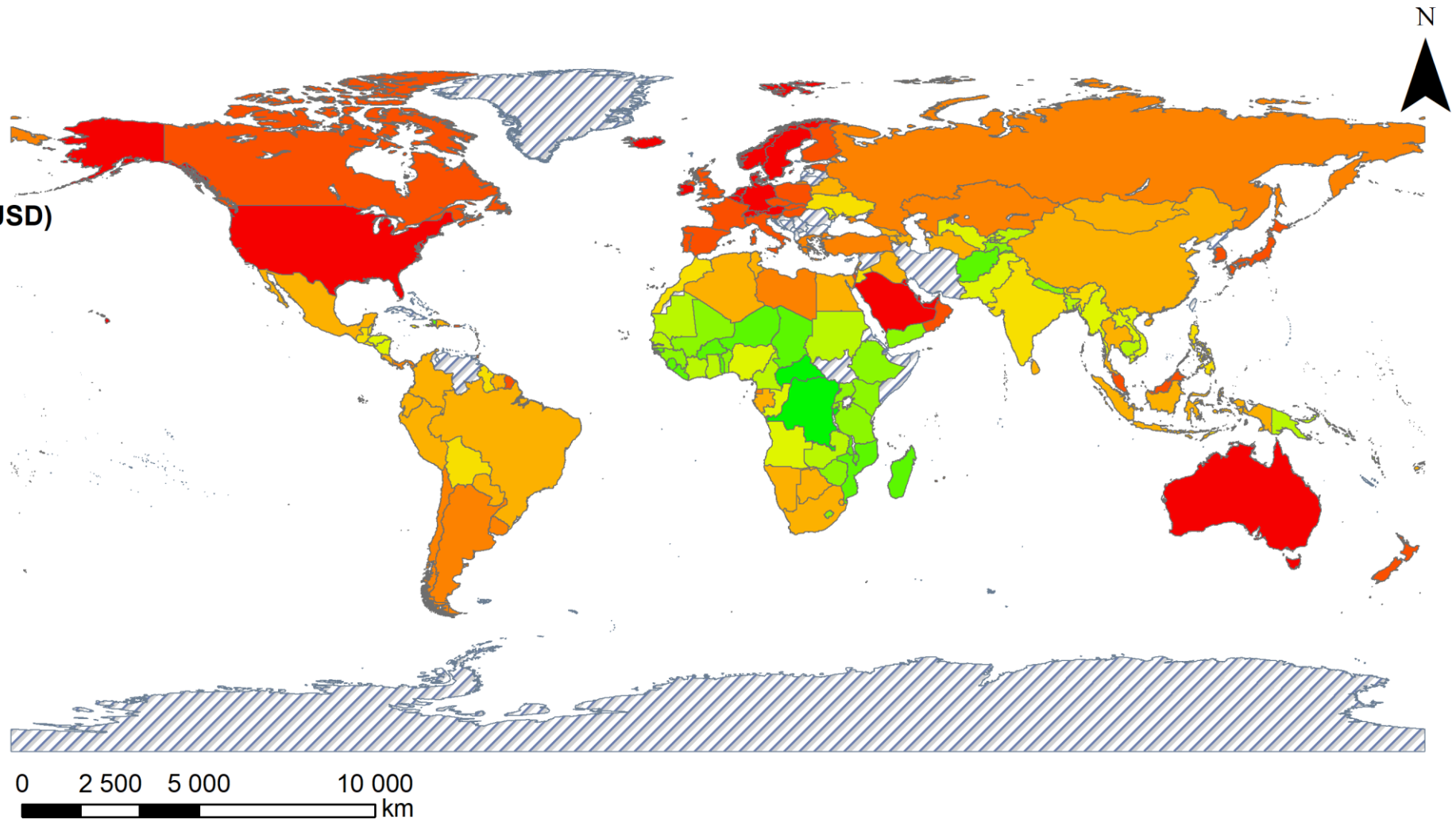
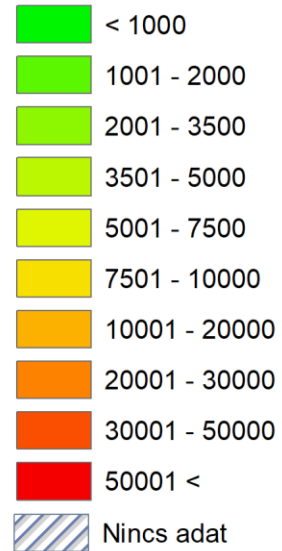
2018

GNI

Egy főre jutó GNI a
Föld országaiiban (USD)

2018

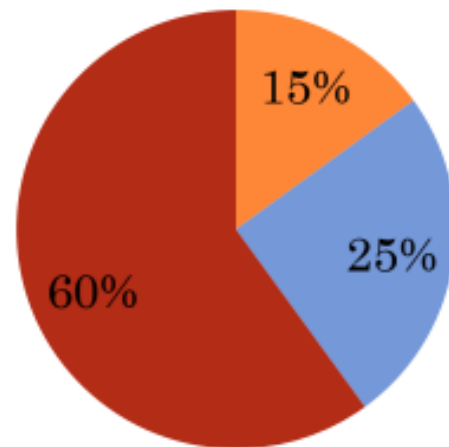
210 ország világbank szerinti osztályozása egy főre eső GDP PPP szerint

Régió	Magas bevétel		Közepes bevétel		Alacsony bevétel	Országok száma
	OECD	Egyéb	Felső közép	Alsó közép		
Afrika Szaharától délre eső	0 ország	0 ország	5 ország Mauritius \$32	6 ország Dél-Afrika \$23	38 ország Nigéria \$3	49 ország
Ázsia és Ausztrália	3 ország Japán \$79	9 ország Szingapúr \$98	4 ország Malajzia \$24	12 ország Thaiföld \$20	15 ország Kína \$11	43 ország
Európa és Közép - Ázsia	18 ország Németország \$71	8 ország Liechtenstein \$95	8 ország Lengyel. \$24	14 ország Orosz. \$13	6 ország Örményo. \$7	54 ország
Közel-Kelet és Észak- Afrika	0 ország	5 ország Izrael \$59	5 ország Szaud-Arábia \$30	9 ország Jordánia \$11	1 ország Jemen \$3	20 ország
Amerika	2 ország USA \$100	8 ország Bahamák \$36	15 ország Argentína \$35	16 ország Paraguay \$12	3 ország Haiti \$4	44 ország
Összes ország	23 ország	30 ország	37 ország	57 ország	63 ország	210 ország
Átlagbevétel	\$80		\$27	\$14	\$7	\$21

A világ népességének és a világ GNP-jének megoszlása a 210 ország közötti 2000-ben bevételi sávokra osztva

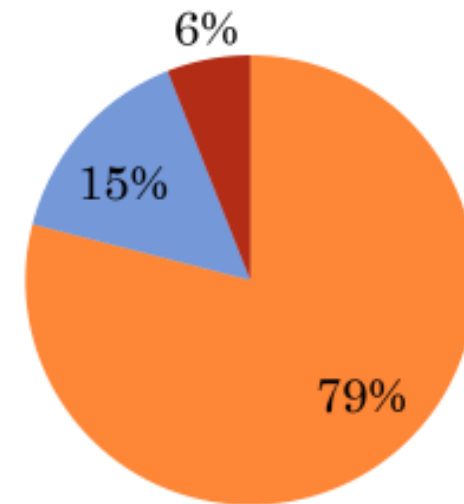
**Népesség -
Világnépesség=100%**

- Magas bevételű országok
- Közepes bevételű országok
- Alacsony bevételű országok

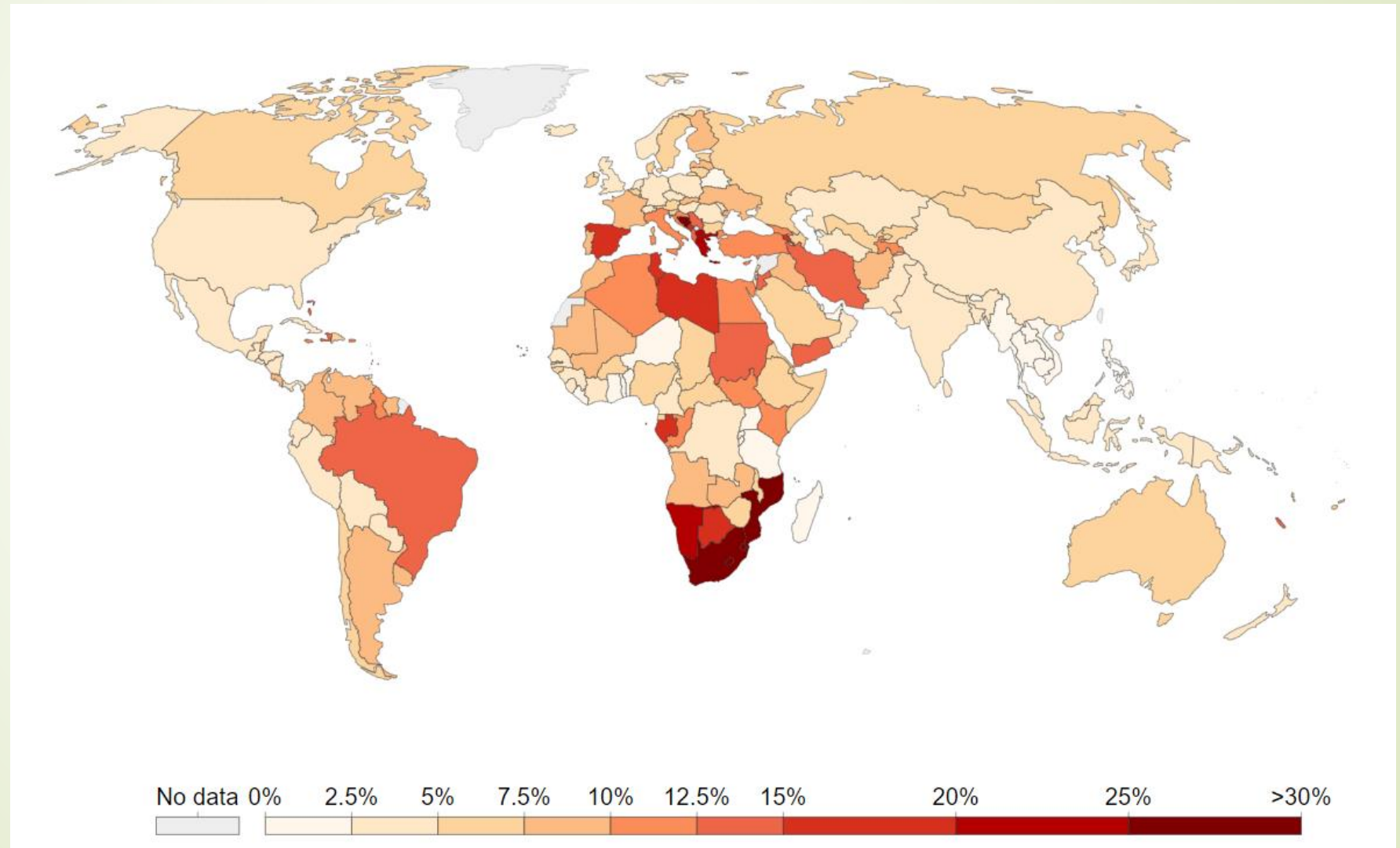

**GNP - a világ GNP-
je=100%**

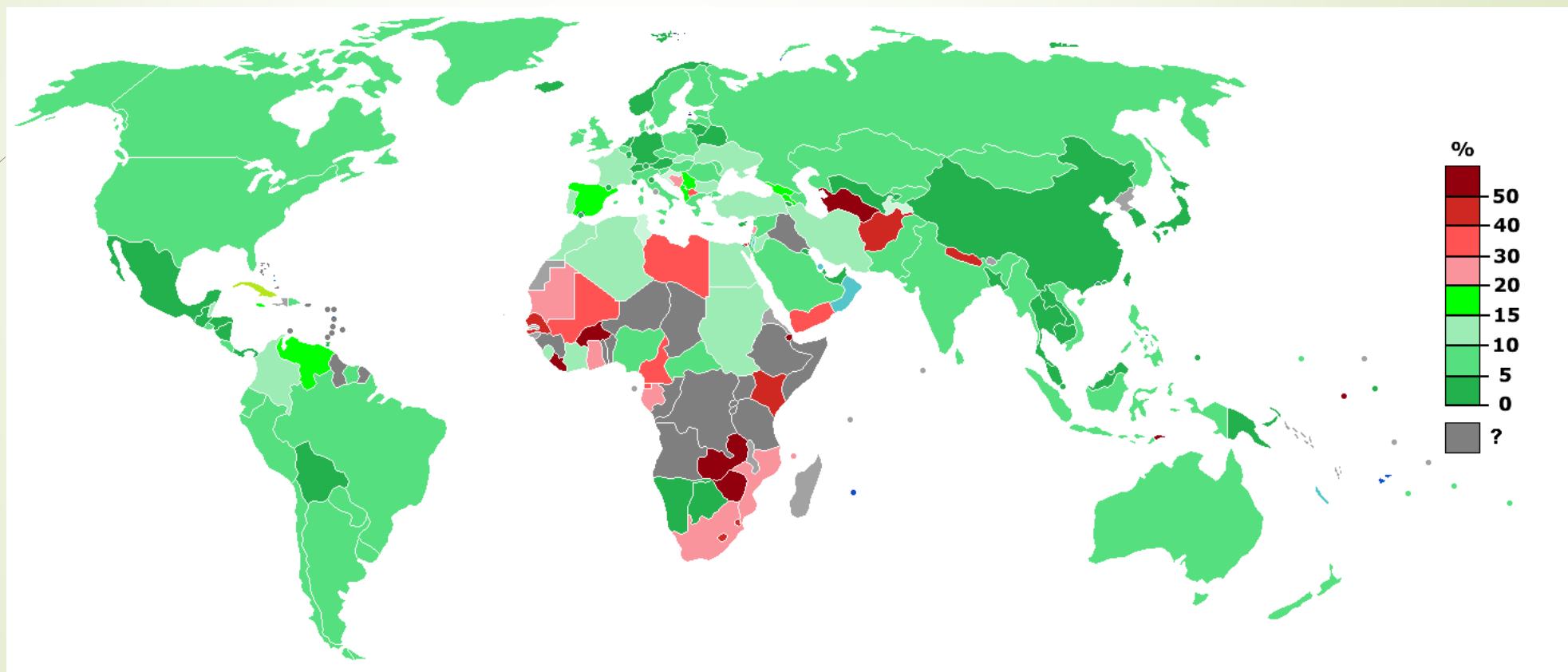
- Magas bevételű országok
- Közepes bevételű országok
- Alacsony bevételű országok

Munkanélküliség a világban 2017-es adatok alapján

Munkanélküliség az IMF 2016-os adatok alapján

Mikor beszélhetünk jólétről?

Objektív feltételek	Szubjektív megélés	
	Jó	Rossz
Jó	Jólét	Feszültség, fusztráltság
rossz	alkalmazkodás	nélkülözés

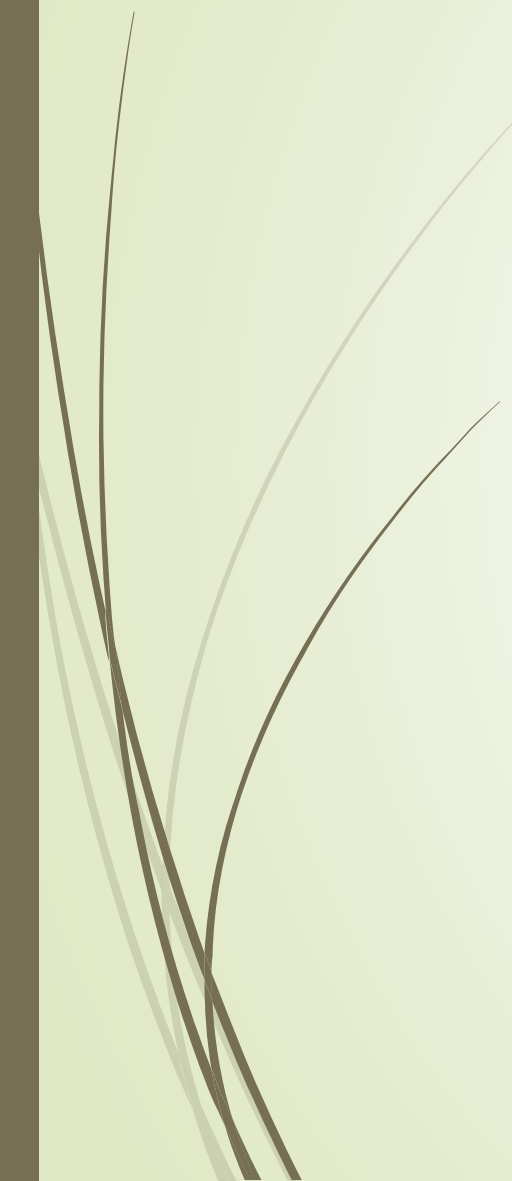

Országok közötti különbségek

- **1820:** a leggazdagabb országok egy főre eső jövedelme 3x volt nagyobb, mint a legszegényebb országoké
- **1913:** már 11x-es a különbség
- **1950:** 35x-ös a különbség
- **1973:** 44x-es a különbség
- **1992:** 72x-es a különbség

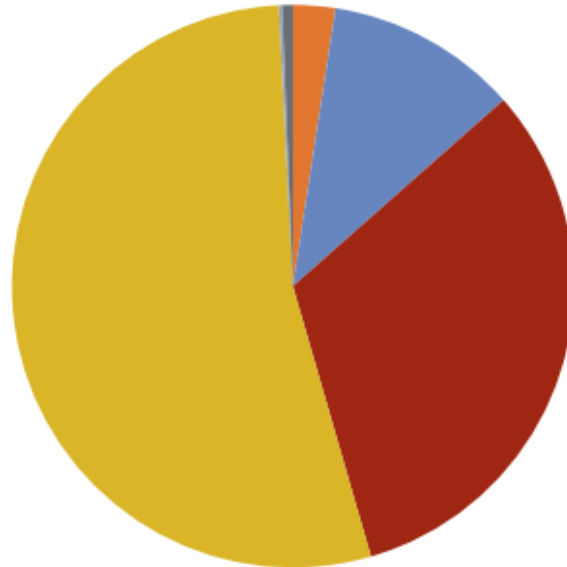
Szegénység

- Növekszik a szegények és a gazdagok közötti szakadék az országokon belül
- A szegények száma nagyon nagy a világban:
 - Több mint 1 milliárd ember él kevesebből, mint 1\$/nap
 - 1981: 1,5 milliárdan
 - 1990: 1,2 milliárdan
 - 2001: 1 milliárdan
 - 2000-ben 1,2 milliárd embernek nem volt vezetékes vízhez hozzáférése; 2,7 milliárd embernek pedig megfelelő szennyvízelvezetés nem volt
 - 2004-ben kb. a népesség fele kevesebb, mint 2\$/nap jövedelemből élt

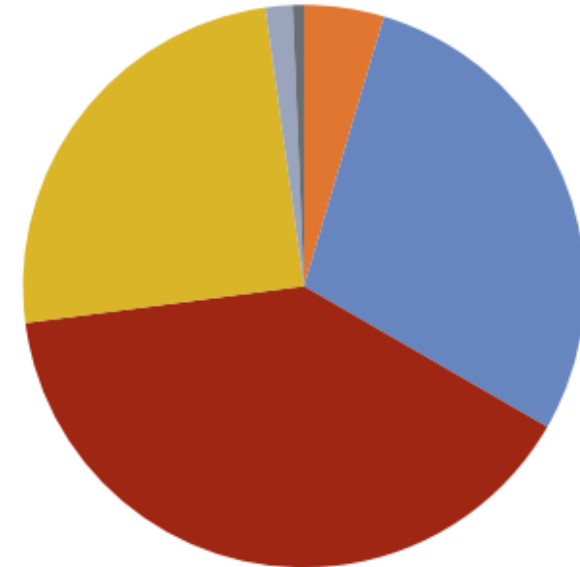
Szegénységből való részesedés

Szegénység 1981

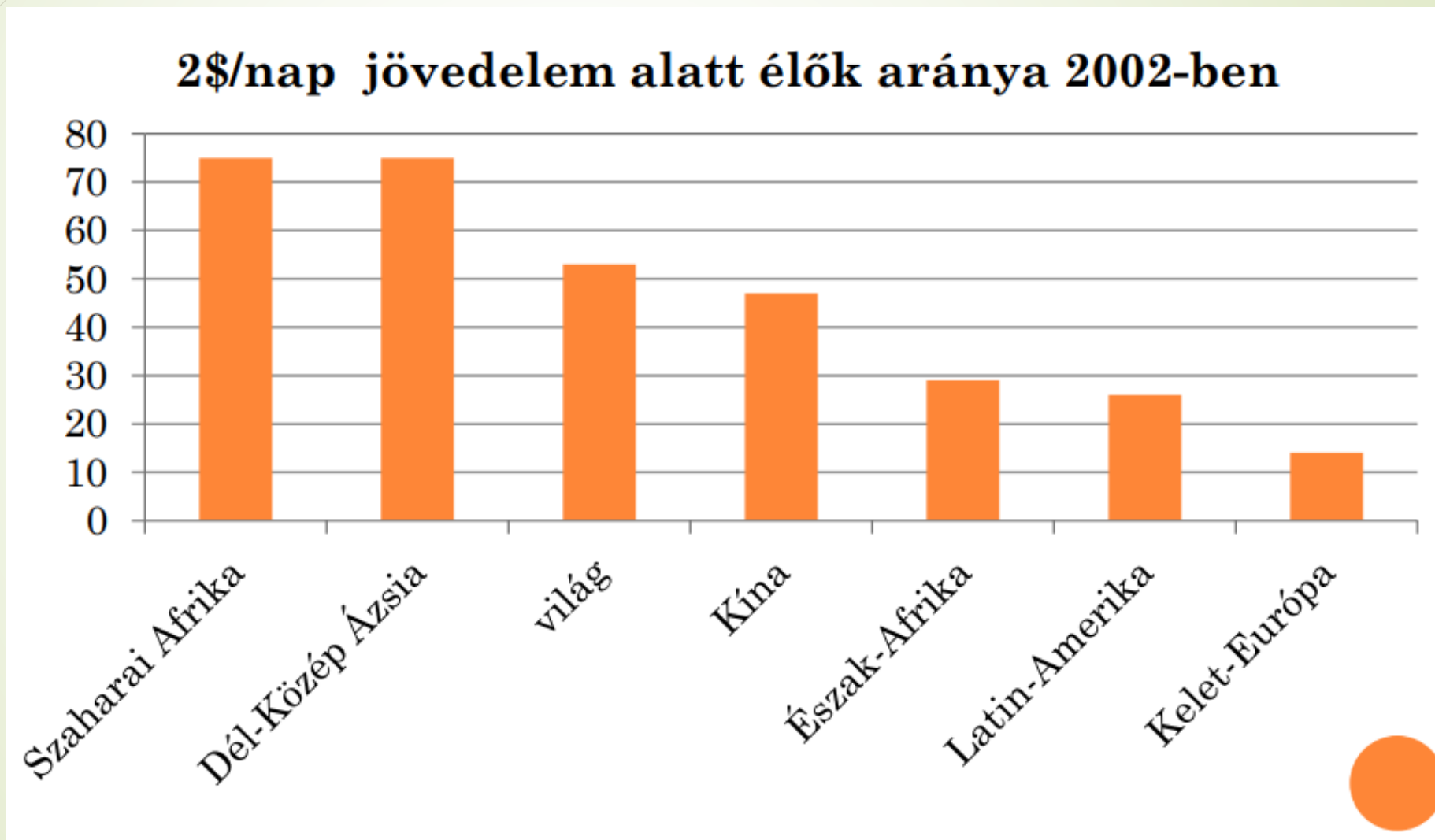
- Latin-Amerika
- Afrika Szaharai övezete
- Dél-Ázsia
- Kelet-Ázsia
- Európa és Közép-Ázsia
- Közel-Kelet és Észak-Afrika

Szegénység 2001

- Latin-Amerika
- Afrika Szaharai övezete
- Dél-Ázsia
- Kelet-Ázsia
- Európa és Közép-Ázsia
- Közel-Kelet és Észak-Afrika

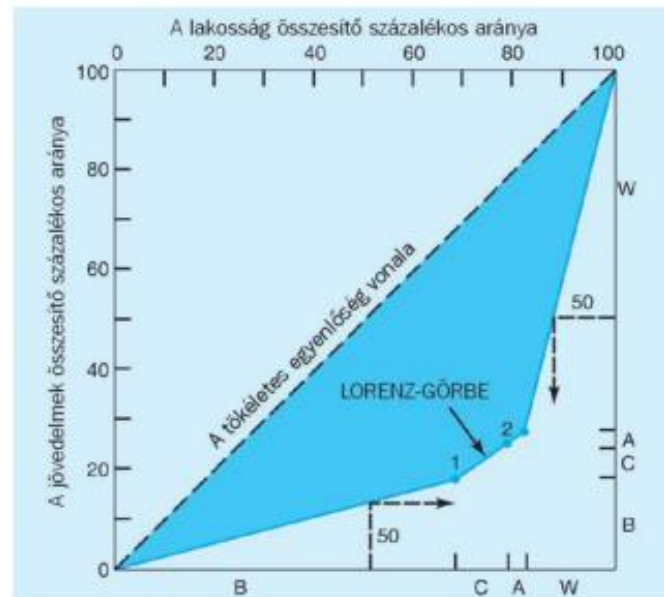
A szegénység arányaiban

Egyenlőtlenség mérése – Lorenz-görbe

(a)

(b)

(c)

A jóléti államok felelőssége

- Mit gondolnak, van-e felelőssége a jóléti államoknak a szegény államok helyzetéért?
- Vagy van-e érdekeltsége abban, hogy segítse ezeket az államokat?
- Milyen segítséget nyújtanak/nyújtanának?

Miért van az, hogy az egyik ország gazdag, a másik pedig szegény?

- Jared Diamond könyve és az ennek alapján készült film: Guns, Germs and Steel keresi a választ a kérdésre
 - Válasza: a földrajzi különbségek az alapvető okok között
- Mégis manapság úgy tűnik, hogy van egy másik jelentős tényező
 - Melyik ország tud igazán jól gazdálkodni???
 - Milyen megközelítést alkalmazza a gazdaság fejlődésnek

A földrajz szerepe a jólétben és a szegénységben

- Tengerrel nem határos országok hátrányai
 - Kereskedelem
 - Innováció első állomása is gyakran a kikötői települések
- Négy évszak, télel: a tél megállítja a járványok terjedését
- Nagyobb termelési átlagokat lehet elérni általában a mérsékelt övben, mint a trópusokon
- Sok országgal határos országok: több problémái lehetnek a határokon

De a földrajz önmagában nem elég: a gazdasági-társadalmi berendezkedés módosítja a jólét szintjét

A gazdasági fejlődés hátráltató tényezői (Samuelson)

